
דוח מבקרת המועצה לשנת 2024

בס"ד

ח' ניסן, התשפ"ה

29 אפריל, 2025

לכבוד

מר דורון שידלוב

ראש המועצה האזורית ברנר

הנדון : דוח ביקורת לשנת 2024

1. הנני מתכבדת להגיש לעיונך את דוח הביקורת של המועצה לשנת 2024 (נתוני תקציב לשנת 2023), ע"פ הוראות תיקון תשס"ז (2) לפקודת המועצות המקומיות (סעיף 13 ה'). כמו כן כנדרש ועל פי הנחיות החוק מועברים עותקים מהדוח גם לחברי הועדה לענייני ביקורת.
2. ביקורת הינה הערכה עצמאית ובלתי תלויה בפעילות מנהלית שבוצעה, דרכי ביצועה ותוצאותיה. ההערכה נעשית על פי כללים מקובלים של מנהל תקין, הנבחנים על פי תקנים של התנהגות נורמטיבית. הביקורת משווה בין התהליכים המזהים את ביצועה של פעולה מסוימת לבין הנורמה הסבירה שהמבקר רשאי לצפות כי אכן בוצעה לפיה. המבקר משווה את הפעולה שבוצעה על ידי המבוקר לנורמה, לתקן או למודל. התקנים השכיחים שעל פיהם פועלים גופי הביקורת הם חוקיות וסדירות, חסכון ויעילות, אפקטיביות וטוהר המידות.
3. ברצוני להסב את תשומת ליבך כי בהתאם להוראות החוק, על ראש המועצה, לאחר שעיין בדוח השנתי, לצרף לדוח את הערותיו תוך שלושה חודשים מיום קבלתו את הדוח. לאחר מכן עליו להעביר את הערותיו לחברי הועדה לענייני ביקורת ולהעביר את דוח הביקורת בצירוף הערותיו לעיונם של חברי המועצה.
4. ברצוני להודות לכל עובדי המועצה שבוקרו במהלך הכנת הדוח, מהם זכיתי לשיתוף פעולה במטרה להשיג מידע מדויק ומהימן לעריכת הביקורת.

בכבוד רב,

ליאת רותם, עו"ד

מבקרת המועצה

והממונה על תלונות הציבור

העתקים : חברי הועדה לענייני ביקורת

תוכן עניינים

דוח מס'	שם הדוח	עמוד
1/24	תרבות ופנאי לגיל השלישי	4
2/24	הסעות לחוגים-אפליקציה – יוגש למליאת דצמבר 2025	--
3/24	תיקון ליקויים 2023	39
	הוראות החוק בנושא הביקורת הפנימית במועצה	55

דו"ח מס' 1/24

תרבות ופנאי

לגיל השלישי

תוכן העניינים

שם הפרק	
1-3 . מבוא, מטרות, היקף, מתודולוגיה	
הבסיס הנורמטיבי	
הדו"ח המפורט	
4.	נתונים כספיים
5.	מבנה ארגוני
6.	יועץ לענייני אזרחים ותיקים
7.	נתוני אוכלוסייה
8.	סקירת פעילות המחלקות
א.	המחלקה לשירותים חברתיים
ב.	תוכנית UP60
ג.	פעילות יישובים
ד.	מחלקת חינוך
ה.	מחלקת חינוך משלים
ו.	רב המועצה
9.	סקר שביעות רצון
10.	סיכום
עיקרי הממצאים והמלצות	

1. מבוא

המהפכה הדמוגרפית היא אחת המהפכות החברתיות החשובות והמשמעותיות ביותר בתקופתנו. יש לה השלכות על חיי הפרט הצפוי לחיות שנים ארוכות כאדם זקן, ועל החברה כולה.

בשל הארכת תוחלת החיים צפוי מספר הזקנים בארץ ובעולם לגדול ויחול שינוי בהרכב הגילאי של האוכלוסייה. על פי כל התחזיות, צפוי להתחולל בישראל שינוי דמוגרפי משמעותי. על פי תחזית הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, בשנת 2035 תכלול אוכלוסיית הזקנים בני +65 - מיליון ושש מאות אלף איש. זהו גידול של 84% תוך 21 שנים. אוכלוסייה זו תהווה 14.6% מכלל האוכלוסייה.

כאשר מדברים בהכללה על זקנה וזקנים, נדמה כי קבוצת גיל זו עשויה מקשה אחת. אך לא כך הם פני הדברים. ניתן לחלק אוכלוסייה זו לשלוש קבוצות גיל:

1: "הזקנים הצעירים" - בני 65 - 74 ;

2: "הזקנים המבוגרים" - בני 75 - 84 ;

3: "הזקנים זקנים" - בני 85 ומעלה.

אוכלוסיית הזקנים הכוללת שלוש קבוצות גיל שונות זו מזו במאפייניה ובצרכיה. ל"זקנים הצעירים" מאפיינים ייחודיים וצרכיהם שונים לעומתם, אוכלוסיית בני ה+75 אשר גדלה באופן משמעותי ביותר. חלק מהם הופכים להיות פגיעים יותר בשל ירידה במצבם הבריאותי, התפקודי ו/או הקוגניטיבי. במקביל, חלק מהם סובל מצמצום ברשתות התמיכה ומיעוט אמצעי תמיכה וקיום. המשמעות היא כי נדרש להם סיוע לאורך זמן הן מבני משפחה והן משירותי הבריאות ושירותי הרווחה. מושג חשוב נוסף בתחום הזקנה הוא איכות חיים. זהו מושג רב-ממדי הכולל-

- רווחה רגשית - תפיסה עצמית - זהות אישית, תחושת ערך עצמי, תחושת שליטה, שביעות רצון
- יחסים בין אישיים - אינטראקציות וקשרים עם משפחה, חברים ועמיתים.
- רווחה כלכלית - מעמד כלכלי (הכנסה), דיור (מקום מגורים, מצב הבית), תעסוקה (מעמד במקום העבודה, סביבת עבודה)
- התפתחות אישית - השכלה, מסוגלות אישית, הצלחות והישגים.
- רווחה פיזית - בריאות ותפקוד, פעילות פנאי ותחביבים.
- הגדרה עצמית - אוטונומיה, תחושת שליטה, מטרות בחיים, שאיפות וציפיות.
- השתלבות חברתית - אינטגרציה השתתפות והשתלבות בקהילה (התנדבות, תרומה לקהילה).
- זכויות - מיצוי זכויות אנוש בסיסיות כגון כבוד ושוויון, מיצוי זכויות חוקיות.

איכות החיים בזקנה חשובה אף יותר מאריכות החיים. ארגון הבריאות העולמי O.H.W קבע את העיקרון "להוסיף חיים לשנים". עיקרון זה הפך למוביל בעבודה עם זקנים. ההנחה היא כי עם העלייה בתוחלת החיים ופיתוח טכנולוגיות מתקדמות, מצופה כי תתרחש דחיקה של זקנה פתולוגית לתקופה קצרה בסוף החיים. וכך במרבית שנותיהם יוכלו הזקנים לחיות באיכות חיים טובה.

בדיקת הביקורת

הביקורת בדקה את הפעילות שהתבצעה במחלקה בנושאים של ההיבט החוקי, נהלים או/ו הוראות עבודה, המבנה הארגוני של המחלקה, בעלי התפקידים ותחומי אחריותם, תפקיד היועצת לענייני אזרחים וותיקים ברשות מקומית, איסוף וריכוז נתונים מספר האזרחים הוותיקים במועצה, היקף פעילות המחלקה ועוד. כמו כן התמקדה הביקורת בפעילות הפנאי וההעשרה התרבותית הניתנת במועצה לאוכלוסייה זו.

2. כללי

בהתאם לתוכנית הביקורת השנתית ערכה מבקרת המועצה, בחודשים יולי – אוקטובר 2024, ביקורת בנושא שירותים לזקן. מערך השירותים הציבוריים לטיפול בזקנים במועצה אזורית ברנר מופקד על כמה גופים, הנזכרים בדו"ח זה, וביניהם, המחלקה לשירותים חברתיים במועצה, המחלקה לחינוך משלים ועמותת גבורות. המחלקה לשירותים חברתיים פועלת מתוקף חוק שירותי הסעד, התשי"ח-1958 (להלן – "חוק הסעד"), ומתוקף תקנות שירותי הסעד (טיפול בנזקקים), התשמ"ו-1986 (להלן – "תע"ס"), ותקנות שירותי הסעד (תפקיד המנהל וועדת הסעד), התשכ"ד-1963 - בחוק הסעד, "נזקק" מוגדר כ"אדם הזקוק לסעד מחמת גילו, מצב בריאותו, ליקויו הרוחני או הגופני... הכל לפי מבחנים שנקבעו בתקנות. סעיף 2 לחוק קובע כי "רשות מקומית תקיים לשכת סעד לשם טיפול סוציאלי בנזקקים והגשת סעד להם. שר הרווחה והשירותים החברתיים, בהתייעצות עם שר הפנים, רשאי להתקין תקנות בדבר ארגון של לשכות סעד של רשויות מקומיות" בתקנות שירותי הסעד הוגדרו המונחים האלה: "זקן" - בגבר מי שגילו עולה על 65 שנים, ובאישה - מי שגילה עולה על 60 שנים; "רשות סעד" - רשות מקומית המקיימת לשכת סעד; "תע"ס" - הנחיות והוראות המנהל הכללי של משרד העבודה והרווחה (תקנון לעבודה סוציאלית - תע"ס), כתוקפן מזמן לזמן, המצויות לעיון הציבור בלשכות הסעד ובלשכות המחוזיות של המשרד האמור. "על פי התקנות האמורות, "רשות סעד תגיש סעד וטיפול

סוציאלי לנזקק שפנה אליה בבקשה לכך ותישא בהוצאות סעד וטיפול סוציאלי כאמור...
והכל על פי התע"ס."

כחלק מתחום אחריותה, מטפלת מחלקת הרווחה גם באוכלוסייה הקשישה הנזקקת,
החיה בתחום הרשות.

מרכז היום מספק מגוון רחב של שירותי סיעוד ותעסוקה לקשישים ומפעילה מרכז יום
לקשיש באמצעות "עמותת גבורות". עבור השות במרכז היום גובה העמותה כספים
מהקשישים הן דרך הביטוח הלאומי (עבור זכאים ע"פ חוק הסיעוד) והן בדרך ישירה ע"י
הקשיש עצמו כשהתשלום נקבע על פי הוראות תקנון עבודה סוציאלית (משרד העבודה
והרווחה). כמו כן מפעילה העמותה מרכז לטיפול בתשושי נפש.

העצמת הגיל השלישי במועצה

ההיבט החוקי

להלן ההוראות והחוקים המרכזיים המנחים את עבודת המחלקה לאזרח הוותיק ומשפחתו :

- הוראות תע"ס (תקנון עבודה סוציאלית) - פרק 4 מסדיר את הטיפול באזרחים הוותיקים
- חוק האזרחים הוותיקים, תש"ן - 1989.
- חוק גיל פרישה, תשס"ד - 2004.
- חוק ההגנה על חוסים, תשכ"ו - 1966.
- חוק הכשרות המשפטית והאפטרופסות, תשכ"ב - 1962.
- חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], תשנ"ה - 1995 (פרק י') ביטוח סיעוד

3. הגדרת אזרח ותיק

בהתאם לחוק האזרחים הוותיקים התש"ן-1989, "אזרח ותיק" הינו תושב ישראל שהגיע, לפי הרישום במרשם האוכלוסין, לגיל הפרישה כמשמעותו בחוק גיל פרישה, התשס"ד.

בהתאם לסעיף 3 לחוק גיל פרישה, הגיל שבהגיעו אליו זכאי אדם לפרוש מעבודתו בשל גילו ולקבל, בהתקיים התנאים הקבועים לכך על פי דין או הסכם, גמלה בשל פרישתו מעבודתו כאמור, הוא גיל 67 לגבר וגיל 65 לאישה.

על אף האמור בסעיף זה, לגבי גבר שנולד עד חודש אפריל, 1942 יהיה גיל הפרישה - הגיל הקבוע לגביו, בהתאם לחודש לידתו, בחלק א' בתוספת לחוק ולגבי אישה שנולדה עד חודש דצמבר, 1969 יהיה גיל הפרישה – הגיל הקבוע לגביה, בהתאם לחודש לידתה, בחלק ב' בתוספת לחוק .

בהתאם למדיניות הקיימת, האזרחים הוותיקים המטופלים היום במחלקה הם גברים מעל גיל 67 ונשים מעל גיל 62.

אזרחים ותיקים זכאים להנחות והטבות שונות :

- הנחה בארנונה -בשנים 2022-2025 גם נשים שמגיעות לגיל 62 עשויות לקבל הנחות בשיעור 30% או 100% כמו אזרחים ותיקים.
- הנחה בעמלות הבנקים
- הנחות בכניסה לאתרים
- הנחות בכניסה למוזיאונים, לבתי קולנוע ולמופעים
- הנחה בתחבורה הציבורית - בשנים 2022-2025 גם נשים שמגיעות לגיל 62 זכאיות להנחה זו.
- פטור מתשלום על נסיעה בתחבורה ציבורית לאזרחים ותיקים מגיל 75

4. נתונים כספיים

היקף הכנסות (ההקצבות)- ביצוע, המועצה בגין שירותי רווחה לקשישים לשנת 2023 הסתכם ב 354,950 ₪ , היקף הוצאות המועצה בגין שירותי קשישים עד למועד הביקורת הסתכם ב- 132,688 ₪ כאשר חלקה של המועצה מהווה 25% , כנדרש בנוסחת התחשבות עם משרד הרווחה, כדלקמן :

ס'ע'	שנת 2023	תקציב	משרד הרווחה	מועצה	ביצוע	אחוז ניצול ביחס לתקציב
	זקנה מיטבית -מרכז יום*	359,000	155,402	119,421	274,823	77%
	מועדונים אזרח ותיק	40,000	8,651	18,259	26,910	67%
	שירותים לניצולי שואה	150,000	108,692	-10,155	98,537	66%
	רכז מענים- מגן זהב	31,000	15,505	6,935	22,440	72%
	הכנסות מפעילות המחלקה (גבייה)			5,888	43,111	
					מתוכם 9,150 לגיל שלישי**	
		41,000	24,557	24,110	48,667	
	הסעות***	100,000			100,000	
	סה"כ			132,688	354,950	

*התחשבות עם מרכז יום בקהילה תומכת, +60, וותיקים וניצולי שואה
 **הכנסות בגין השתתפות בסדנאות של 156 איש במהלך השנה. רק סכום זה נכנס לסה"כ.
 ***תמיכה בעמותה לטובת הסעות הגיל השלישי.

הערות הביקורת

1. אחוזי הניצול משתנים בין התוכניות השונות, מ-66% עד 77%. ניצול בינוני-גבוה בתוכניות המצביע על ניצול חלקי של המשאבים.

- " זקנה מיטבית -מרכז יום" עם ניצול של 77%
- רכז מענים- מגן זהב" עם ניצול של 72%
- "מועדונים אזרח ותיק" עם ניצול של 67%.
- " שירותים לניצולי שואה" עם ניצול של 66%

2. מומלץ לבחון מדוע חלק מהתוכניות מנוצלות בשיעור בינוני ולשקול הערכה מחדש של הצרכים בשטח והתאמת התקציב או שיפור היישום.

3. מומלץ לבדוק אם קיימים חסמים המונעים ניצול מלא של התקציבים, במיוחד בתוכניות עם ניצול בינוני.

4. נדרשת בחינה של יעילות התוכניות ואפקטיביות השירותים הניתנים לאזרחים הוותיקים.

הערות האגף-

תקציב זקנה מיטבית ותקציב מועדונים הוא התקציב היחיד שמתייחס לפעילות חברתית להפחתת בדידות. יש להתייחס אליו כשלב אחד -בסך של 399,000 ₪ אך נבחן את שנת 2023 שבה היה 7 באוקטובר ובה עון האחרון היינו במלחמה -לא היו 3 חודשי פעילות. בחלקה חודשית נעול תקציב מיטבי עומד על 33,000 ₪ אע"פ כק שבנתוני השנה הלו הוצאת התקציב היא מקסימלית. ככלל ניכר חוסר הפעילות האחרון של המלחמה שפרצה.

5. מבנה ארגוני

עובד סוציאלי בשירות הזקן, או עו"ס קשישים, הוא אחד התפקידים הייחודיים במחלקות לשירותים חברתיים. תפקידם בין היתר, קריטי בהגברת תחושות הרווחה והחוסן הנפשי של בני משפחה המטפלים באזרח הוותיק כד שיוכלו להמשיך ולתפקד במעגלי החיים השונים. את התפקיד ממלא עובד סוציאלי שעבר הכשרה מיוחדת בנושא, ומטפל באוכלוסיית הפונם למחלקת הרווחה שהם קשישים. למרות הנזקקות הרבה, בדו"ח מבקר המדינה משנת 2014 נמצא כי רוב הרשויות המקומיות אינן נוקטות פעולות יזומות לאיתור קשישים נזקקים, ואינן מספקות את שירותי הרווחה לקשישים במדינת ישראל במידה הראויה.

עובדים סוציאליים מוכשרים לתפקיד זה בקורס בן 51 שעות הכולל אפיון המערכת המשפחתית והאינטראקציות המשפחתיות של האזרח הוותיק; עריכת אינטייק לבן משפחה מטפל באזרח ותיק אשר במסגרתו ידע לזהות סימני מצוקה אצל בן המשפחה המטפל ולהתאים עבורו מענה רגשי הולם; ושכלול מיומנויות טיפול בסיסיות, כמו: הבניית סטינג טיפולי; יצירה וביסוס קשר; בניית אמון; הקשבה אמפטית; פיתוח מיומנויות טיפול מתקדמות, כמו חידוד האינטרוספקציה והיכולת להקשיב ולהגיב לרבדים סמויים בקשר הטיפולי.

העבודה השוטפת מאופיינת בבניית קשר עם הפונה וברכישת אמונו, זאת באמצעות שיחות טיפוליות ושיטות מקצועיות שונות. שיתוף הפעולה עם הזקן מאפשרת תיווך בינו ובין שירותים קהילתיים ואחרים לצורך מענה על צרכיו. יחד עם זאת, כעובד סוציאלי, קיימת גם תפיסה של מתן עזרה בכפייה תוך קבלת אחריות להחלטה על הפעלת סמכות וכפיית טיפול בניגוד לעמדת הזקן או משפחתו.

המחלקה משתמשת בתוכנת המחשב "EPR" לניהול של תיקי המטופלים.

בהתאם לנתונים אשר הוצגו לביקורת, ישנם 120 תיקים אשר משויכים לשלושה עובדים סוציאליים באופן בו 75% מהמטופלים מטופלים ע"י עו"ס אזרחים ותיקים (50% משרה) – מרביתם השמות לדיור מוגן וכדו'. 17% מטופלים על ידי מנהלת המחלקה והיתרה 8% ע"י עו"ס נוספת.

אל הצוות מצטרפת מזכירת המחלקה ועובדת הזכאות אשר אחראית על ניהול הפן האדמיניסטרטיבי במחלקה ועל משימות שונות בהתאם לדרישת מנהלת המחלקה.

הערות הביקורת:

על אף שאינו פורום חובה, פורום לאזרח הוותיק חשוב לקידום זכויותיהם, שיפורה של איכות חייהם והבטחת תמיכה וקהילתיות. הוא מאפשר להביע צרכים, להשפיע על מדיניות ולשפר את השירותים הציבוריים עבור הקשישים. בכך, הפורום תורם לסביבה מכבדת, מכובדת ובטוחה לאזרחים הוותיקים. לביקורת נמסר כי היה פורום שנסגר לפני כשנתיים. מומלץ לבחון הקמת ועדות/פורומים לקיום מעקב ודיון בנושא.

תלונות המבוקר-

עצ שנת 22 היה פורום אלצהיימרים הוותיק שכלל נציגים ישובים שסייעו מול המחלקה בפריסום וחיבור תושבי המועצה לפעילויות של השילוב השלישי. הפורום התקיים בהובלת ע"ס אלצהיימרים ותק ורכבת ההתנדבות. המפעלים אחת לחודש בשנים האחרונות עם כניסת בעל תפקיד בתחום תרבות שילוב שלישי ופלטפורמות פריסומיות הרמה מועצתית ויישובית פעילות הפורום נדרשה לעבור שינוי. נעשה ניסיון לשייך את המתנדבים לקידום יוזמות ושיתוף פעולה וכן ניסיון לרענן שורות המתנדבים חדשים - ללא הצלחה. בשלב זה למצנו כי הפורום אינו עונה על מטרותיו והשותפים בעיקר נהנים מהמפעלים. לכן הוחלט לסיים את מסלול פעילות זו באמצעות שנת 22 בשנת 25. אנו יוצאים במהלך להקמת פורום חדש של טאלאים צעירים המייצגים את הצד החזק של האזרחים הוותיקים. אנו מתכננים תהליך הכשרה מקדים של יזמות קהילתית. בתקווה לשלב קבוצת פעילים בתחום התכנון והפעולה של שירותים אלצהיימרים ותקיים בקהילה. ע"ס לזקן תהיה חלק מהפורום שעתיד לקום. ליזימה-בחל מחצית 4.25 תקן מספר ע"ס אלצהיימרים ותק אינה מאוישת.

6. היועץ לענייני אזרחים ותיקים ברשות מקומית

6.1 הוראות החוק:

סעיף 7' לחוק האזרחים הוותיקים, תש"ן - 1989 (להלן: "חוק האזרחים הוותיקים") קובע בין היתר, כדלקמן:

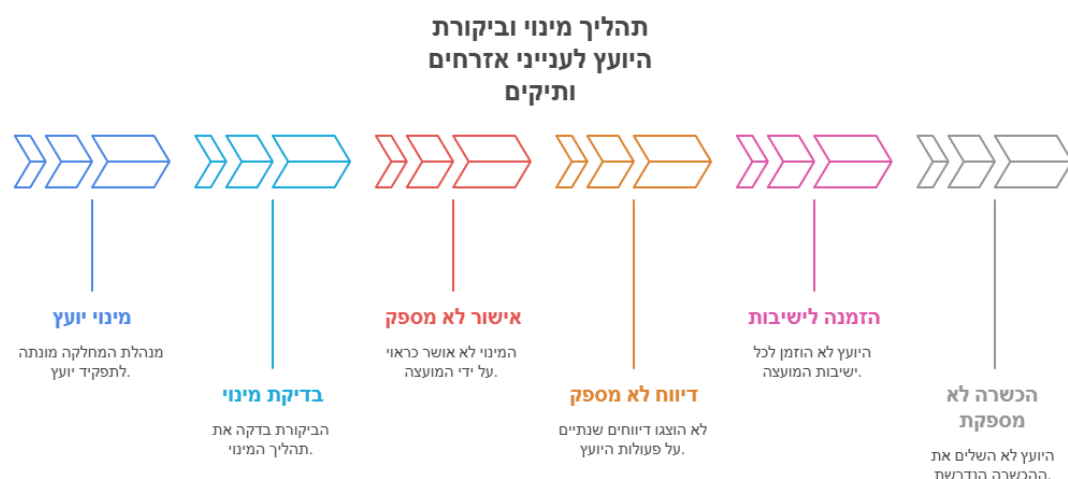
"(א) **רשות מקומית תמנה**, מבין עובדיה, עובד שדרגתו מנהל מחלקה לפחות, **להיות יועץ לרשות המקומית באותה רשות**; היועץ לרשות המקומית ימלא את התפקיד האמור, נוסף על כל תפקיד אחר שהוא ממלא ברשות.

(ב) מינתה רשות מקומית יועץ לרשות המקומית, תודיע על כך לשר עם מינויו, ותעביר לו עותק של כתב המינוי; **המינוי יוצג לפני מועצת הרשות המקומית.**

"(ה) **היועץ לרשות המקומית ידווח, מדי שנה**, למשרד ולמועצת הרשות המקומית שבה הוא עובד, על פעולותיו לפי הוראות סעיף 7ד', על מדיניות הרשות המקומית בענייני אזרחים ותיקים ועל קידום עניינים אלה באותה רשות; דיווח כאמור יהיה פתוח לעיון הציבור במשרדי הרשות המקומית ובמשרדי המשרד ויפורסם באתרי האינטרנט של הרשות המקומית ושל המשרד."

הערות הביקורת-

- מנהלת המחלקה לשירותים חברתיים מונתה לתפקיד זה, ומסרה לביקורת את כתב המינוי כיועצת ראש המועצה לענייני אזרחים ותיקים מיום 24.11.2020.
  - הביקורת בדקה ומצאה, כי המינוי לא הוצג בישיבת מועצה ולא אושר כדין.
  - כמו כן, לא הוצג בפני מליאת המועצה דיווח על פעולות היועץ, על מדיניות הרשות המקומית או קידום הנושא אחת לשנה כנדרש בתקנות.
  - בנוסף, בהתאם לסעיף 7' לחוק האזרחים הוותיקים, "היועץ לרשות המקומית יוזמן לכל ישיבה של מועצת הרשות המקומית ושל כל ועדה מוועדותיה, ותינתן לו הזדמנות להביע את עמדתו בעל פה או בכתב לפני קבלת כל החלטה הנוגעת לענייני האזרחים הוותיקים שברשות המקומית.
  - מנהלת המחלקה מסרה לביקורת, כי היא מוזמנת ומגיעה לוועדות במסגרתן מתקיים דיון בנוגע לתחום הזקנה. יחד עם זאת, הביקורת לא מצאה, כי בישיבות המועצה מהשנים 2020-2024 התקיים דיון מהותי הנוגע לתחום הזקנה. יצוין כי בוצע עדכון למליאה אודות מרכז היום ב 5/2021 ללא קבלת החלטות אופרטיביות.
  - קובץ תיאורי תפקידים של משרד הפנים מחייב את היועץ לענייני אזרחים ותיקים לסיים קורס להכשרת יועצים בהצלחה תוך 6 חודשים מיום המינוי לתפקיד.
- מנהלת המחלקה מסרה לביקורת, כי לא עברה הכשרה בתחום האזרחים הוותיקים וכן אינה משתתפת בהכשרות המיועדות לתפקיד היועץ.

6.2 קובץ תפקידים במשרד הפנים :

תיאור המשרה מגדיר את תפקיד היועץ בשלושה תחומים עיקריים-

א. ייעוץ להנהלת הרשות בנושאים הקשורים לאזרחים הוותיקים ברשות.

ב. קידום ענייני האזרחים הוותיקים ברשות.

ג. העלאת מודעות בקרב עובדי הרשות ומנהליה בנושא אזרחים ותיקים.

בין פירוט התפקידים ניתן למצוא :

- מיפוי אוכלוסיית האזרחים הוותיקים ברשות המקומית, מיפוי ובחינת הרחבה ושיפור של שירותים קיימים .
- גיבוש מדיניות הרשות המקומית לשם קידום ענייני אזרחים וותיקים בתיאום עם היחידות הרלוונטיות ברשות.
- בניית תכנית עבודה עתידית לאזרחים הוותיקים בשיתוף המחלקות והגופים הרלוונטיים ובכפוף למדיניות הרשות .
- מיפוי גורמים שונים הפועלים בתחום הרשות בנושא אזרחים ותיקים ויצירת שיתופי פעולה עמם .
- מתן המלצות בדבר הפעולות שיש לנקוט להעלאת המודעות לנושא בקרב עובדי הרשות .
- בחינת השלכות של החלטות הרשות הנוגעות לענייני אזרחים וותיקים והגשת חוות דעת .
- דיווח תקופתי לראש הרשות בדבר ביצוע ויישום מדיניות הרשות ועובדיה לקידום האזרחים הוותיקים .
- הנגשת תוכניות רלוונטיות ברשות בתחומי התרבות, הספורט, הפנאי, החינוך הפיננסי, תכנון אורבני מותאם ועוד .

- הנגשת זכויות לאזרחים הוותיקים ומימושן באופן אקטיבי על ידי פניות טלפוניות, קבלת קהל ועוד.
- העברת דיווח שנתי למשרד נגב גליל וחוסן לאומי ולמועצת הרשות בנוגע למדיניות הרשות ולקידום העניין.
- השתתפות בהכשרות ופורומים מקצועיים של המשרד לשוויון חברתי.
- הנגשת מידע לעובדי הרשות המקומית להעלאת מודעות לצרכי האזרחים הוותיקים.
- מתן מענה לצרכי אזרחים ותיקים בתחומים כגון נגישות תחבורתית, עירונית, שפתית, פיזית וכו'.
- הנגשת שירותים המתקיימים ברשות לאוכלוסיית האזרחים הוותיקים בעזרת פלטפורמות אינטרנטיות, כח אדם הנמצא בקשר עם אזרחים ותיקים ועוד.
- פעולות לשיתוף ציבור אזרחים ותיקים בעשיית הרשות המקומית.

נושאים אלו לא קיבלו דגש ותשומת לב מהיועצת. יצוין כי חלקם מתקיימים ופועלים תחת מחלקות אחרות ברשות.

לביקורת נמסר כי במחלקה לשירותים חברתיים מתרכזים בפעילות בעלת אופי טיפולי לאוכלוסיית הגיל השלישי בעוד פעילויות בעלת אופי חברתי, פנאי ותרבות מתנהלים במחלקת חינוך משלים וכפי שיפורט להלן. הביקורת תעיר כי לא ברור איך הדבר מתיישב עם תפקידי היועצת.

שיפור שירותי אזרחים ותיקים

7. נתוני אוכלוסייה

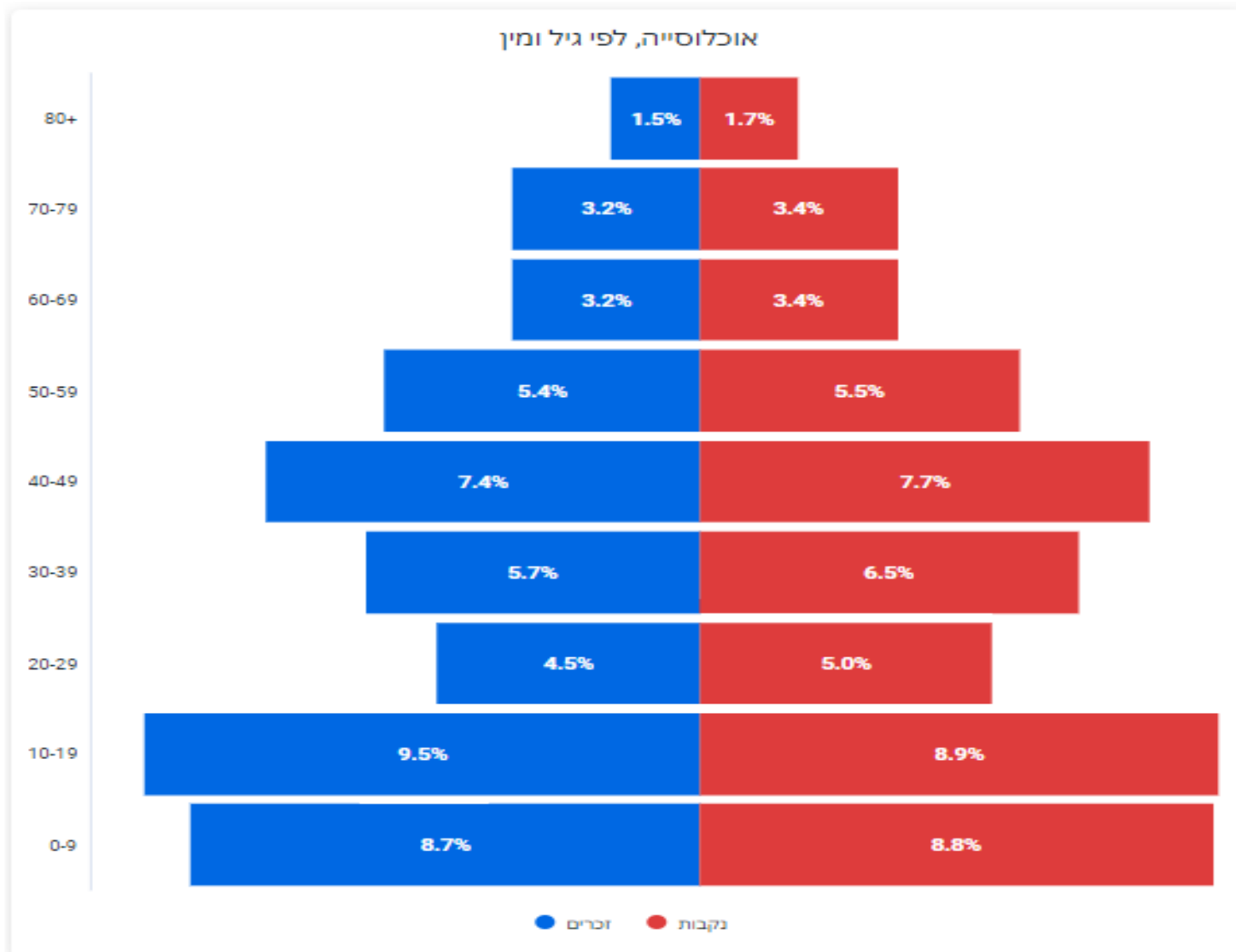
נתוני משרד הפנים - התפלגות אוכלוסייה ביישובי המועצה לפי גיל ויישוב

סה"כ	גיבתון		שילר		בניה		קדרון		בית אלעזרי		גבעת ברנר		גיל
	נקבה	זכר	נקבה	זכר	נקבה	זכר	נקבה	זכר	נקבה	זכר	נקבה	זכר	
645	26	19	32	27	52	46	58	56	66	66	107	90	65-74
516	16	17	21	20	18	20	44	45	44	39	117	115	75-84
157	7	4	11	4	4	4	22	14	9	8	28	42	85-94
19	1	2	0	0	0	0	2	1	1	1	6	5	95+
1337	50	42	64	51	74	70	126	116	120	114	258	252	סה"כ
	92		115		144		242		234		510		
	7%		9%		11%		18%		17%		38%		

הערות לטבלה:

1. על פי נתוני משרד הפנים המוצגים לעיל, אוכלוסיית האזרחים הוותיקים במועצה עומדת על 1,337 איש.
2. על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לסוף אוגוסט שנת 2024, אוכלוסיית מועצה אזורית ברנר מונה 8,134 נפש. כלומר, אחוז הגיל השלישי במועצה מהווה **16.4%** מכלל האוכלוסייה, בעוד במדינת ישראל, אחוז אוכלוסיית הגיל השלישי עומד על **12.9%** בלבד (נתוני סוף 2023).
3. עוד יצוין כי נתון זה הינו גבוה אף מהתחזיות של הלמ"ס לשנת 2035 כאמור בפתיח של דו"ח זה וככל הנראה צפוי לעלות עוד.
4. כ-52% מאוכלוסיית הגיל השלישי במועצה הינם בני 75 ומעלה. כ-48% הינה מתחת לגיל 75.
5. כ-38% מאוכלוסיית הוותיקים מתגוררים בגבעת ברנר.

התפלגות לפי גיל ומגדר – הלמ"ס נתוני מפקד 2022

8. להלן סקירה של מגוון פעילויות הפגת בדידות והשתייכות חברתית המוצעות לתושבי המועצה האזורית ברנר בגיל השלישי ממקורות שונים בחסות המועצה.

פעילות המחלקה לשירותים חברתיים - תוכנית עבודה לשנת 2023

<p>30 משתתפים 20 משתתפים 15 משתתפים 15 משתתפים 8 משתתפים</p>	<p>סדנאות קבוצתיות : סדנת צילום "אל עצמי" סדנת ציור אינטואיטיבי סדנת כתיבת סיפורי חיים קבוצת בני משפחה מטפלים מעגל גברים – א. ווהתיקים</p>
<p>120 משתתפים +100 משתתפים 60 משתתפים נובמבר 23</p>	<p>אירועי קהילה : ערב העלאת המודעות לדמנציה השקת ספר קהילתי מושב בניה תערוכת סיכום "אל עצמי" קיבוץ שילר ערב הוקרה אזרח ותיק</p>
<p>50 משתתפים 23 מתנדבים</p>	<p>ניצולי שואה : הרמת כוסית קהילתית ניצולי שואה בגוף ראשון פרויקט הכשרת שגרירי זיכרון</p>

<p>12 משתתפים 15 משתתפים 7 משתתפים (כולם במקביל)</p>	<p>פרוייקטים למרותקי בית – תרפיה במוסיקה התעמלות גופנית ביתית טיפול באמנות</p>
<p>15 משתתפים במקביל</p>	<p>פרוייקט "חברותא" – הפגת בדידות למרותקי בית</p>
<p>65 מבקרים רשומים (18 מהרשות 28%)</p>	<p>היחידה לתשומים ועצמאיים – מרכז יום לקשיש</p>
<p>271 בתי אב (מתוכם 48 ניצולי שואה)</p>	<p>קהילה תומכת</p>
<p>בתהליך</p>	<p>סל גמיש קהילה תומכת</p>

הערות הביקורת-

1. מבדיקת הביקורת עולה כי בפועל השתתפו בסדנאות 73 אנשים (במקום 88 לפי ההערכה). הסדנאות כרוכות בתשלום של בין 100-200 ש"ח לאדם. הביקורת תעיר כי מדובר על פחות מ-4% מהאוכלוסייה המשתתפת בסדנאות. מומלץ לבחון מהן הסיבות המרכזיות לכך. וכן האם נעשה סקר או משוב. ככלל תוכנית העבודה אינה עושה הפרדה בין הגילאים השונים ופונה לפלח ספציפי וקטן מאד של האוכלוסייה-החתך המבוגר.

הערות המאקרו:

1. מספר המשתתפים בסדנאות הולך ויורד עם השנים וכן היקף ומסלול הסדנאות והקבוצות. התחלנו עם השתתפות של 20-30 אנשים והיום בשנת 2025 משיעים 140 משתתפים. במקביל יש איפוא קהילה כמו ערב לצמנצ'יה, תערוכות קהילתיות, ערב הוקרה וכדומה המשיעים להיקף רחב של משתתפים.
2. הכניסה של אפ שיש נותנת מענה לאוכלוסייה רציפה אך בשלילת אפ עיליות אפ שיש משיעים שיליים בולטים יותר וזו אטרקציה וסאלה איך להשיג לאוכלוסייה רציפה.

8.1 הנגשת מידע

אוכלוסיית הגיל השלישי, הינה ע"פ רוב מאותגרת מידע טכנולוגי, ולכן יש חשיבות רבה להעביר להם מידע על תוכניות ותקציבים ממשלתיים העומדים לרשותם באופן אחר.

הערות הביקורת:

המחלקה לשירותים חברתיים לא פועלת להנגיש לקשישים מידע על זכויותיהם. כגון הנחות ארנונה, הנחה בתעריפי תחבורה ציבורית, סיוע במימון מכשירי שמיעה, סיוע בצרכי רפואה, בתרבות ועוד עוד. מומלץ למצוא דרכים להנגיש מידע שכזה לציבור הקשישים בישוב.

8.2 התנדבות בקהילה

התנדבות היא פעילות בעלת חשיבות רבה לקהילה ולחברה בכללותה. היא מספקת יתרונות משמעותיים הן למתנדבים עצמם והן לקהילה הרחבה יותר: התנדבות מהווה את "הדבק" המחבר ומחזק את הקהילה. היא מאפשרת לאנשים להתחבר לקהילתם ולתרום לשיפור, המתנדבים תורמים לפרויקטים חברתיים וסביבתיים, בונים קשרים ומפתחים הבנה וסובלנות הדדית מה שמוביל לחברה חזקה יותר.

התנדבות היא אמצעי חשוב לקידום שינוי חברתי חיובי ולבניית קהילות חזקות ומלוכדות יותר. היא מאפשרת לאנשים לתרום מזמנם וכישוריהם לטובת הכלל, ובכך ליצור השפעה חיובית ומתמשכת על החברה.

רכזת המתנדבים פועלת במסגרת המחלקה לשירותים חברתיים. הרכזת גיבשה נוהל גיוס מתנדבים ועורכת ליווי צמוד לרכזי ההתנדבויות השונות בקהילה וכן עם מתנדבים פרטניים.

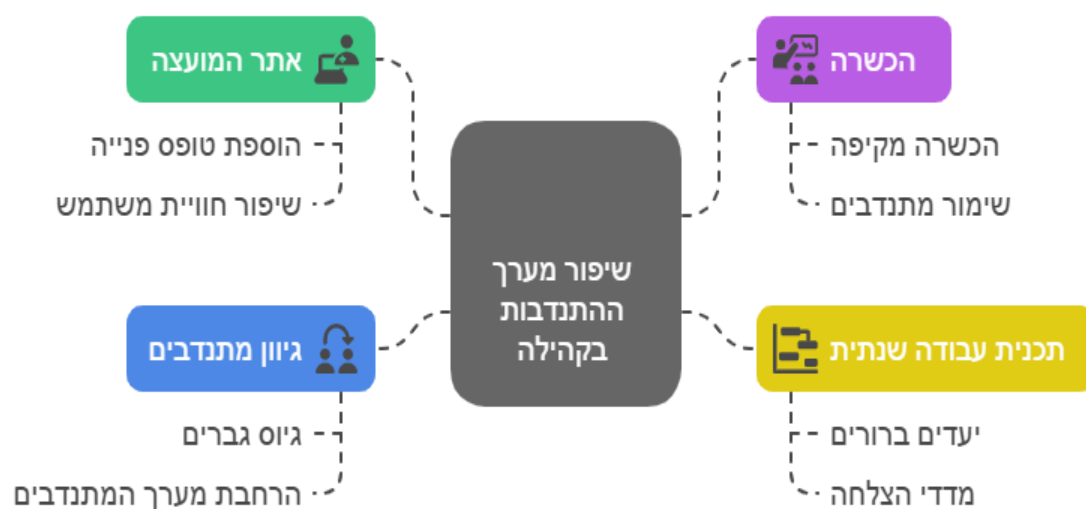
להלן פירוט המתנדבים מהגיל השלישי בלבד המהווים 46% מכלל המתנדבים. יצוין כי חלק מהמתנדבים מתנדבים בכמה פעילויות במקביל.

<u>יישובים</u>	<u>מגדר</u>	<u>כמות</u>	
גבתון, בית אלעזרי, קדרון	100% נשים	4	<u>ידיד לחינוך</u> שילוב מתנדבים בבתי הספר
קדרון, גבעת ברנר	100% נשים	6	<u>זה"ב בגן</u>
קדרון, גבתון, בית אלעזרי, שילר	נשים 77% (7) גברים 23% (1)	9	<u>בגוף ראשון</u> סיפורי השואה
שילר, בית אלעזרי, קדרון	נשים 83% (5) גברים 17% (1)	6	<u>זכרון בסלון</u> פרויקט קהילתי לזיכרון השואה
בניה, שילר, בית אלעזרי	100% נשים	35	<u>סורגות בקהילה</u> תרומה לקהילה המקומית והארצית
בית אלעזרי	אישה	1	<u>סבתא גן</u>
שילר, קדרון, בית אלעזרי	100% נשים	3	<u>פרטניים</u> קשר עם אזרחים ותיקים וצרכים מיוחדים.
כלל היישובים	9 גברים 9 נשים	18	<u>צוותי צח"י יישובים</u>

הערות הביקורת:

1. באתר המועצה קיים הסבר על התנדבות בקהילה. מומלץ להוסיף טופס פנייה להתנדבות על מנת להפוך את האתר לאינטראקטיבי יותר ומעודד מעורבות משתמשים, העשוי להוביל לחוויית משתמש משופרת.
2. לא נמצאה התייחסות בנוהל לנושא ההכשרה. דבר העלול לפגוע באפקטיביות הפעילות ובשימור המתנדבים לאורך זמן.
3. נמצא כי אין תכנית עבודה שנתית מסודרת הכוללת יעדים ומדדי הצלחה לרכזת ההתנדבות.
4. נדמה כי יש בעיקר נשים מתנדבות, מומלץ להרחיב את קהל המתנדבים גם לגברים ולהרחיב את מערך המתנדבים בכלל.
5. לאור ממצאים אלו, מומלץ לפתח תכנית עבודה שנתית עם יעדים ברורים לקידום ושיפור מערך ההתנדבות בקהילה בקרב הגיל השלישי.

שיפור מערך ההתנדבות בקהילה

8.3 קהילה תומכת - פלייר כחול לתיבת הדואר

"קהילה תומכת" היא פרויקט המספק מגוון שירותים לשיפור איכות חייו של האזרח הוותיק המתגורר בביתו, ומאפשר לו להמשיך לשמור על עצמאות ופרטיות במסגרת הביתית. השירות ניתן באמצעות "אב קהילה" שמהווה איש קשר עיקרי וזמין לסיוע בתיקונים קלים בבתי האזרח הוותיק, התקנת לחצני מצוקה, עזרה באספקת שירותי רפואה, ובכל נושא עמו מתמודד הגמלאי בביתו. במסגרת שירות "קהילות תומכות", זוכים האזרחים הוותיקים גם לפעילות חברתית, אירועים, טיולים, סיורים, הצגות, הרצאות ופעילויות מיוחדות. התוכנית מופעלת באמצעות "עמותת גבורות" המעסיקה שני אבות בית כ-75% משרה כל אחד וכן רכזת תרבות וביקורי בית ב-50% משרה (תמיכות מועצה) אליהם מתוספת מזכירה וחשבת שכר ב-25% משרה.

אבות הקהילה מספקים גם שירותים מחוץ לשעות העבודה השגרתיות בקריאות חירום. הפרויקט ממומן בהשתתפות משולשת של המועצה, הוועדים המקומיים והתושבים המשתתפים (השתתפות עצמית בהתאם לגובה ההכנסה הממוצעת לנפש ביחידה המשפחתית).

השתתפות יישובים - 55 ש"ח בגין 219 בתי אב (לא כולל ניצולי שואה וגמלת סיעוד) השתתפות מועצה (תמיכות) - 30 ש"ח בגין 219 בתי אב (לא כולל ניצולי שואה וגמלת סיעוד)

להלן פירוט:

סכום ההשתתפות העצמית לחודש (נכון ל-01.09.2023)

כמות בתי אב	סכום השתתפות חודשית לשירות כולל לחצן מצוקה	סכום השתתפות חודשית	הכנסה חודשית לנפש
-----	25 ש"ח	27 ש"ח	עד 4,683 ₪
219	163 ש"ח	158 ש"ח	4,684 ₪ ומעלה
45 יתרה עד לסך 163 משולמת ע"י הקרן לניצולי שואה	25 ש"ח	25 ש"ח	ניצולי שואה (ללא מבחן הכנסה)

הערה - ממרץ 2022 מקבלי גמלת סיעוד יכולים לקבל את השירות במסגרת הגמלה (שירותי "קהילה תומכת" ניתנים תמורת 0.5 יחידת שירות). בברנר 7 מחברי הקהילה התומכת ממירים את הגימלה בשירות הקהילה התומכת. (תשלום מלא של 163 ₪)

בקהילה התומכת במועצה, חברים 271 בתי אב, המאוגדים בקבוצות הווטסאפ לפי יישובים. להלן ההתפלגות לפי יישובים.

התפלגות משתמשי התוכנית לפי יישובים (בתי אב)

גבעת ברנר	קידרון	בית אלעזרי	בניה	קבוצת שילר	כפר גיבתון	סה"כ
85	69	45	24	33	15	271

סה"כ הכנסה שנתית מהמקורות בהתאם לאמור לעיל:

מועצה	ועדים מקומיים	משתתפים	ניצולי שואה	סה"כ
78,840	144,540	415,224	101,712	740,316

בנוסף להכנסה האמורה, ישנם הכנסות מתרומות. כמו כן, הקהילה מציעה פעילויות בתשלום נוסף לפי בחירת משתתף כמפורט להלן.

*תמיכות המועצה בעמותת גבורות מאושרות מדי שנה במליאת המועצה- סה"כ תמיכה לשנת 2024 בקהילה התומכת כאמור לעיל, בתוספת 50% משרת רכזת תרבות, עומדת על 136,000 ₪.

לאחרונה הוחל בפיילוט "סל גמיש" – המעניק אפשרות בחירה למימוש הכסף המושקע

פעילות לדוגמא-

- תוכנית "ערים מרתקות" ב airport city הסבר ומופע מוזיקלי ארבע פעמים בשנה- כ90 משתתפים.
- טיולים למתקשי לכת פעמיים בשנה- עלות סמלית של 70 שח הכוללת הסעה וארוחה.
- טיול חגיגת סוף קיץ- עלות סמלית של 80 שח.
- מסיבת חנוכה שנתית (יישוב מתחלף)- הכוללת ארוחה, מופע והדלקת נרות חגיגית עם הרב. כ150 משתתפים. עלות סמלית של 10 שח כולל הסעות.
- מתנות ראש השנה ופסח מדי שנה.

הפרסום לחברי הקהילה התומכת מתבצע בקבוצות הווטסאפ הייעודיות כאמור וכן בתיבות הדואר בנייר כחול לצורך תשומת לב והבחנה מיטבית.

הערת הביקורת-

1. ניכרת השקעה וגיוון בפעילויות הניתנות במסגרת פעילות הקהילה התומכת.
2. ההשתתפות הינה גבוהה יחסית למספר החברים בקהילה.

8.4 אזרחים ותיקים ניצולי שואה

במועצה אזורית ברנר מתגוררים 1337 אזרחים ותיקים מתוכם 54 בתי אב הינם ניצולי שואה.

גבעת ברנר	קבוצת שילר	כפר גבתון	בית אלעזרי	קדרון	בניה	סה"כ מועצתי
10	4	4	5	24	7	54

בנוסף ליתר הפעילויות של האזרחים הוותיקים, קבוצה זו זוכה לשירות ייעודי המתרכז סביב מיזמי תיעוד, סיפורי חיים - בגוף ראשון וכן תיאטרון עדות. כמו כן, ניצולי השואה מרותקי הבית, נהנים משירותי תעסוקה ביתית והתעמלות ביתית. ביום השואה מתקיימת עשייה קהילתית בין דורית – בני הנוער מחלקים לניצולים לבתים שי ותעודת הוקרה מהמועצה. 83% מבתי האב חברים בקהילה התומכת, ראה לעיל.

8.5 תוכנית UP60

אגף בכיר אזרחים ותיקים במשרד לשוויון חברתי וקידום מעמד האישה בשותפות עם גיוינט-אשל ועם רשויות מקומיות הקים מרכזי הכוון שיסייעו לאדם הפורש מעבודה לנהל תקופת חיים זו – החל מהתקופה שלפני הפרישה, דרך תקופת המעבר וההסתגלות לפרישה וכלה בתקופה שאחריה. במרכז אפ +60 מציעים ייעוץ, ליווי ומגוון סדנאות ופעילויות שיעניקו לכם כלים מעשיים, ידע וחומר לחשיבה ולבניית תכנית לתקופת החיים החדשה.

מועצה אזורית ברנר, הינה חלק מאשכול שורק דרומי אשר מפעיל תוכנית זו. עבור השתתפות בפעילויות האשכול בתחום זה, משלמת המועצה לאשכול מעל 16,000 שח. (בנוסף לדמי חבר ותשלומים אחרים)

2023	16,782
2024	16,002

הסדנאות שמתקיימות במרכזי אפ +60

- סדנה לניהול ולתכנון תקופת החיים החדשה, שנועדה לתת מענה להיבטים הרגשיים-מנטליים שהאדם חווה בפרישה.
- הכוון אישי ליישום תפיסת חיים של זקנה פעילה (Active Aging) באמצעות צריכת שירותים הקיימים במרחב הרשות בתחומים הבאים: חברה, קידום בריאות, תעסוקה, התנדבות, מיצוי זכויות ולימודים.
- סדנאות ופעילויות בנושאי ליבה בתחומים הבאים: תעסוקה, חינוך פיננסי, אוריינות דיגיטלית ואורח חיים בריא.

יודגש כי חלק מהסדנאות כרוכות בתשלום נוסף מטעם המשתתף.

מניתוח הנתונים שנמסרו לביקורת על פעילויות לגיל השלישי במועצה האזורית ברנר בין 1.3.22 ל-31.5.24, ניתן להסיק מספר מסקנות:

1. היקף השתתפות: סך הכל השתתפו 145 תושבים בפעילויות השונות
2. מגוון פעילויות: האשכול מציע מגוון רחב של פעילויות, כולל סדנאות, הרצאות, שיחות אישיות, קבוצות שיח ופרויקטים מיוחדים
3. פופולריות הרצאות: 107 משתתפים נכחו בלפחות הרצאה אחת, מתוך 54 הרצאות שהתקיימו
4. השתתפות בסדנאות: 55 תושבים השתתפו בלפחות סדנה אחת
5. חלוקה גיאוגרפית: גבעת ברנר היא היישוב עם מספר המשתתפים הגבוה ביותר (54), ואחריה קדרון (35) ובית אלעזרי (25)
6. סדנאות פופולריות: הסדנה להכנה לפרישה שהתקיימה במכללת אחוה באוקטובר 2022 משכה את מספר המשתתפים הגבוה ביותר (34)
7. קבוצות שיח: קבוצת השיח בחברותא במועצה האזורית ברנר הייתה הפופולרית ביותר עם 9 משתתפים.

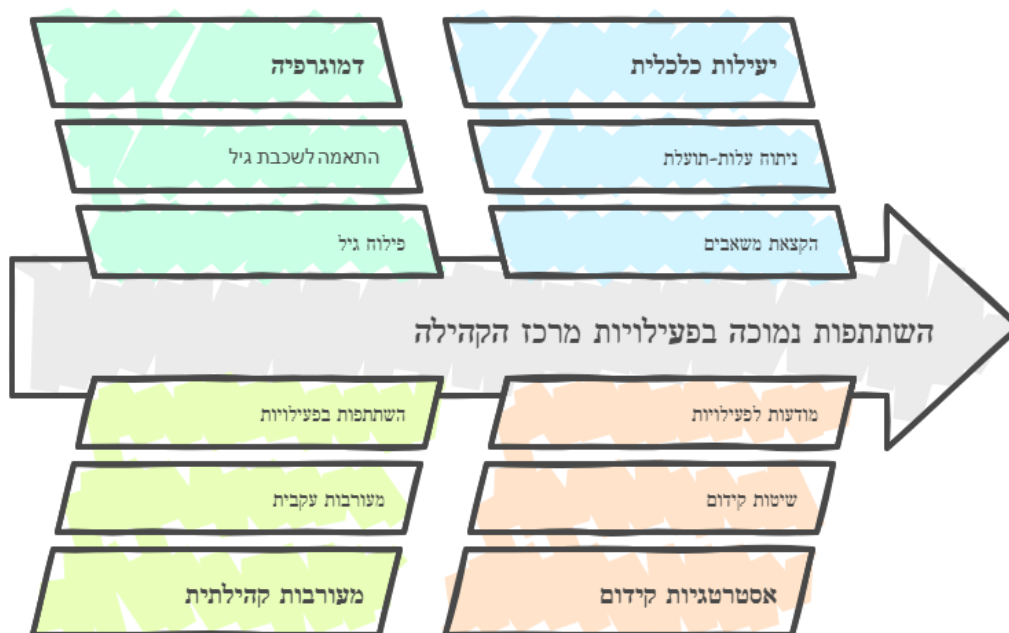
להלן טבלה המשווה בין הרשויות השונות בפעילויות אפ"מ: +

<u>רשות</u>	<u>סך משתתפים</u>	<u>משתתפי סדנאות</u>	<u>משתתפי קמפוס דיגיטלי</u>	<u>אחר</u>
<u>מזכרת בתיה</u>	<u>340</u>	<u>81</u>	<u>253</u>	<u>6</u>
<u>גדרה</u>	<u>217</u>	<u>119</u>	<u>82</u>	<u>16</u>
<u>באר טוביה</u>	<u>182</u>	<u>61</u>	<u>120</u>	<u>1</u>
<u>חבל יבנה</u>	<u>157</u>	<u>78</u>	<u>76</u>	<u>3</u>
<u>יואב</u>	<u>148</u>	<u>47</u>	<u>98</u>	<u>3</u>
<u>נחל שורק</u>	<u>145</u>	<u>65</u>	<u>80</u>	<u>0</u>
<u>ברנר</u>	<u>144</u>	<u>55</u>	<u>83</u>	<u>6</u>
<u>קריית מלאכי</u>	<u>126</u>	<u>102</u>	<u>10</u>	<u>14</u>
<u>קריית עקרון</u>	<u>82</u>	<u>60</u>	<u>19</u>	<u>3</u>
<u>בני עי"ש</u>	<u>33</u>	<u>14</u>	<u>7</u>	<u>12</u>

הערת הביקורת:

1. הפעילות במרכזי ההכון במרכז UP 60 פונה לפלח האוכלוסייה הצעיר יותר המונה כ-645 איש בשכבת הגיל שבין 65-74 ובנוסף עוד 326 בשכבת הגיל שבין 60-64 - יחד 971 איש. מנתונים אלו עולה כי רק כ-15% מפלח אוכלוסייה זה משתתף בפעילויות מרכז ההכון.
2. יש לציין גם כי השתתפות תושבי ברנר מראה מעורבות עקבית בכל סוגי הפעילויות המוצעות.
3. מומלץ לבחון עלות מול תועלת וכן לבחון כפילויות של מענים הניתנים לפלח אוכלוסייה זה. ככל שתקבל החלטה להמשיך עם פעילות האשכול יש לגבש דרכים נוספות /חדשות להפצה ביתר שאת את הפעילויות המגוונות שמפעיל האשכול על מנת להוביל להשתתפות גבוהה יותר, בין היתר על מנת להביא לניצול כספי הרשות המושקעים בכך.

שיפור השתתפות בפעילויות מרכז הקהילה

8.6 האצלת סמכויות ליישובים

הערות	הסמכה לועדים	אחריות מועצה	הסמכות/השרות	תחום	
		✓	פעילות אזורית : ריכוז וארגון לרבות אירועי ספורט ותרבות, חוגים לילדים ונוער, <u>וותיקים</u> ומתנדבים, הרכבים קהילתיים	חינוך משלים וקהילה	10
❖ פתיחת חוג ע"י הוועד מותנית באישור של המועצה	✓		פעילות יישובית : לרבות אירועי ספורט, תרבות וחוגים, חוגים לילדים, נוער, <u>וותיקים</u> ומתנדבים, הרכבים ישוביים		11
הערות	הסמכה לועדים	אחריות מועצה	הסמכות/השרות	תחום	
		✓	ריכוז, ארגון ומתן שירותים ע"פ חוק	רווחה, וותיקים וגימלאים	26
		✓	פיקוח וניהול עמותת גבורות		27
❖ בתיאום עם מחלקת רווחה ❖ לרבות סמכות הפעלת מועדון הוותיקים לג"ב	✓	✓	מתן שירותי רווחה מעבר לקבוע ע"פ חוק		28
❖ בתיאום עם מחלקת רווחה או חינוך משלים- ע"פ העניין	✓	✓	פרויקטים קהילתיים, חברתיים והתנדבותיים		29
		✓	ריכוז פעילות מתנדבים מועצתית		30

הערות לטבלה- בהתאם להאצלת הסמכויות דלעיל, עולה כי מלבד הפעלת מועדון גבעת ברנר, על כל פעילות לאוכלוסיית הגיל השלישי, להיות מתואמת עם המחלקה לשירותים חברתיים במועצה.

8.7 פעילות לגיל השלישי במחלקת חינוך וחינוך משלים

מחלקת החינוך-

מחלקת החינוך מפעילה זו השנה השביעית את תוכנית "כיתת ותיקים" כחלק מהתוכנית של המשרד לשוויון חברתי.

תוכנית "כיתות ותיקים" מאפשרת לאזרחים ותיקים לקחת חלק בקהילה ולומדת ומתנדבת בבתי ספר תיכוניים ובחטיבות ביניים הקרובים לביתם. הלמידה בשעות הבוקר בכיתה, מאפשרת לאזרח הוותיק ליצור סדר יום חדש, ליהנות משיעורים מגוונים, להיפגש עם קבוצת השווים ועם תלמידי תיכון צעירים, ללמוד, לפעול ולקחת חלק משמעותי בקהילה המקומית.

מועצה אזורית ברנר הינה אחת משבעים רשויות המפעילות את התוכנית הזו בתחומה. שתי כיתות לימוד פועלות במקביל בימי רביעי בין השעות 12:30-15:00: 8 בתיכון אזורי ברנר באמצעות המורים והמורות של התיכון. הנושאים נבחרים על ידי צוות התיכון ובהקשבה לרצון הלומדים.

נתונים: 60 משתתפים- עלות ₪ 50 לחודש לתשעה חודשי פעילות- סה"כ 450 שח לשנה.

8.8 מחלקת חינוך משלים-

אירועים ייחודיים לאוכלוסיית הגיל השלישי

- בימי שני פועלת "מכללת ברנר" המעניקה הרצאות העשרה בנושאים מגוונים כגון, היסטוריה, פילוסופיה, משפטים ותנ"ך. סה"כ 28 הרצאות מנובמבר ועד יוני.

נתונים: 90 משתתפים- המכללה הינה בתשלום שנתי של 550 שח לתושב מועצה (650 שח לתושב חוץ) וכוללת הסעה מהיישוב וכיבוד קל.

- מועדון ותיקים מטיילים- מתקיים אחת לרבעון בעלות של 100 שח לטיול. הפעילות מגוונת וכוללת מוזיאונים, מרכזי מבקרים, טיולי פריחה, יקבים ועוד.
- אירועי תרבות - אירועי התרבות במועצה האזורית ברנר מהווים חלק מרכזי בחיי הקהילה ומציעים מגוון רחב של פעילויות לתושבים. המועצה מקיימת אירועים במהלך כל השנה, כולל מופעי מוזיקה, הצגות תיאטרון, סרטים, הרצאות, ערבי הוקרה ופעילויות לילדים. בשנת 2022 התקיימו כ-55 אירועי תרבות ובשנת 2023 התקיימו כ-70 אירועי תרבות. מפילוח משתתפים עולה כי בשנת 2022 השתתפו 680 איש מאוכלוסיית הגיל השלישי ובשנת 2023 נצפתה עליה דרמטית והשתתפות אוכלוסיית הגיל השלישי עמדה על 1500 איש.

הערות הביקורת

1. האזרחים הוותיקים הצעירים אינם נמצאים בקבוצות ווטסאפ ייעודיות. לפיכך הוקמה קבוצת "מובילי תרבות" בה יש נציגות מכל יישוב אשר דרכה מתפרסים כלל האירועים של מחלקת החינוך המשלים ובין היתר גם לגיל השלישי. באופן זה אין אפשרות לדעת אם פורסם המידע ואם המידע הגיע לקהל הרלוונטי.
2. במציאות הדיגיטלית כיום המתאפיינת בהצפת מידע, מידע רב הולך לאיבוד. מומלץ לפתוח קבוצה יישובית לגיל השלישי, אשר לא תהיה תלויה בתושבים, ותדאג לפרסום חומרים רלוונטיים עבורם. קבוצה כזו יכולה להיות גם פלטפורמה לשאלות, לשיח תואם גיל ומציאת חברה.
3. הביקורת תעיר כי פעילות מסובסדת ביישובים צריכה לשאת לוגו של המועצה.
4. יחד עם הצורך להומוגניות יישובית, לאור מיעוט היישובים והצורך בהתייעלות כספית וחיסכון, מומלץ לפעול לפרסום פעילויות יישוביות גם ביישובים נוספים וליתר תושבי המועצה.

8.9 תרבות יהודית באמצעות רב המועצה

תרבות יהודית לגיל השלישי באמצעות המועצה הדתית היא נושא חשוב ומשמעותי בישראל. המועצות הדתיות, הפועלות תחת המשרד לשירותי דת, מקדישות חלק מפעילותן לטיפוח התרבות היהודית בקרב האוכלוסייה המבוגרת. מטרת הפעילויות היא להעשיר את חייהם של בני הגיל השלישי, לחזק את הקשר שלהם למסורת היהודית, ולספק להם מסגרת חברתית ותרבותית משמעותית. פעילויות אלו מספקות לבני הגיל השלישי הזדמנות להעמיק בזהותם היהודית, להרחיב את ידיעותיהם, וליהנות מפעילות חברתית ואינטלקטואלית משמעותית. הן תורמות להפחתת תחושות בדידות, לשיפור היכולות הקוגניטיביות, ולהעלאת תחושת המשמעות והערך העצמי. הפעילויות המוצעות כוללות בין היתר:

פעילות	עלות	מספר משתתפים	עלות למשתתף
1 חיים בסרט יהודי - 9 מפגשים	24,000 ש"ח	100 בכל מפגש	0
2 הרצאות מוזיקליות בתנדך - 8 מפגשים	10,000 ש"ח	100 בכל מפגש	0
3 אירוע כלייזמרים	10,000 ש"ח	250	20 ש"ח
4 סיור סליחות		30	90 ש"ח

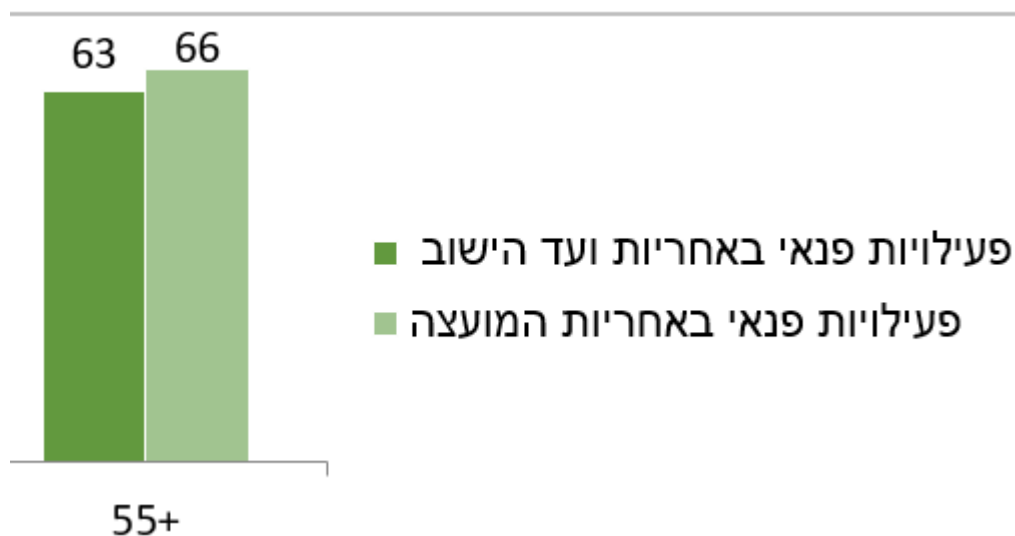
הערות הביקורת:

ניכר שאירועי תרבות אלו מצליחים לעורר הרבה יותר עניין ולמשוך את הציבור. עלותם סמלית עד אפסית

9. סקר שביעות רצון

בחודש אוגוסט 2021 ערך מכון סמית, לבקשת המועצה, סקר שביעות רצון משירותי המועצה וביניהם גם נושא הפנאי במועצה. בסקר השתתפו 501 משיבים ראשי בתי אב בתחום המועצה. מתוצאות הסקר עולה כי צרכי הפנאי של האוכלוסייה המבוגרת מגיל 55 ומעלה קיבלו הערכות חיוביות מאד- די מרוצה+ מרוצה מאד.

מתוך הסקר-

הערות הביקורת-

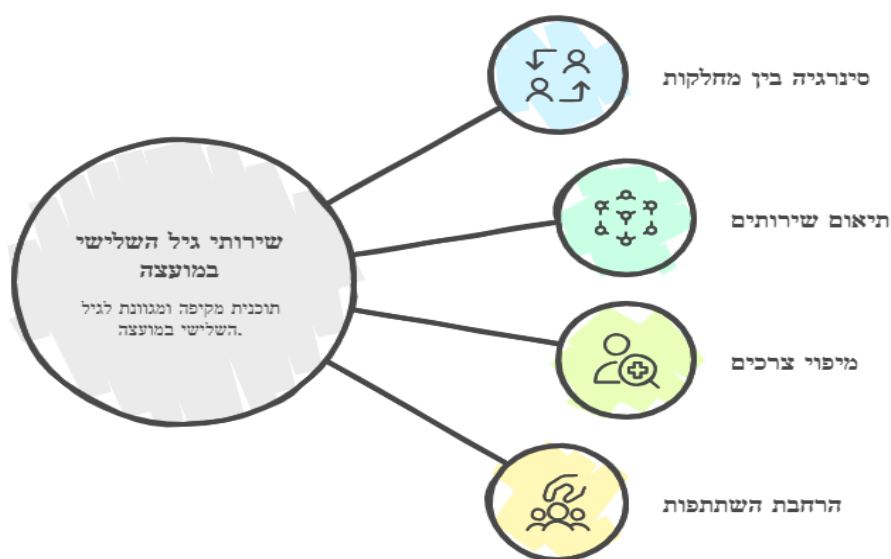
1. הסקר התבסס על בתי אב לפי התפלגות אוכלוסייה לפי גיל. דהיינו כ-75 איש מאוכלוסיית בני ה-55 ומעלה השיבו על הסקר.
2. קבוצת הגיל מ-55 ומעלה מהווה היא קבוצה מגוונת בעלת צרכים ומאפיינים שונים. יש צורך בהתפלגות פנימי בתוך קבוצה זו לצורך הבנת הצרכים.
3. מומלץ לבצע סקר מכוון לאוכלוסייה זו תוך ביצוע ניתוח מעמיק המבוסס על פילוח גילאים מדויק. ניתוח מפורט זה יאפשר למועצה לפתח מענה מותאם ויעיל יותר לצרכים, תוך התחשבות בהבדלים המשמעותיים הקיימים בין קבוצות הגיל השונות בתוך אוכלוסייה זו

10. **ועדת היגוי** כחלק משיפור השירות הניתן לאזרחים הוותיקים תושבי המועצה, הוקמה ועדת ותיקים מועצתית לצורך שיצוף תושבים בחשיבה על התאמת השירותים הקיימים לגמלאים הצעירים. הועדה החלה לפעול בסוף 2024. כמו כן, מתוכננת לקום ועדת היגוי, בשיתוף מנהלת מחלקת הרווחה ועו"ס ותיקים יחד עם שותפי הרווחה, כגון: מחלקות החינוך והחינוך המשלים, אשכול שורק דרומי Muni1001. הדיון בוועדה יעסוק בשיפור ושימור השירות לאזרחים הוותיקים, במסגרתו יעלו המשתתפים דרכים לפיתוח השירותים והצרכים שונים.

הערת הביקורת

1. מהסקירה דלעיל עולה תוכנית עשירה מקיפה ומגוונת לגיל השלישי הפועלת בתחום המועצה.
2. הביקורת תעיר כי כיום חסרה סינרגיה בין המחלקות. על אף שיש ממשקים ומעבר מידע, יש צורך בגורם על שיתכלל את כלל השירותים הניתנים, מועד התקיימותם ומניעת התנגשויות. כחלק מתפקידו, גם יעמוד על נחיצותם, ההשקעות הכספיות הנדרשות והמקורות התקציביים לכך ויעמוד בקשר שוטף מול היישובים.
3. מומלץ לקדם את ועדת ההיגוי ולפעול לקידום מיפוי צרכים ורצונות ולהרחיב את המשתתפים בתוכניות המגוונות המוצעות.

שיפור שירותי גיל השלישי במועצה

ריכוז ממצאים והמלצות

מס'	נושא	סעיף	עמ'	ממצאים	המלצות	תגובת המבוקר
1	נתונים כספיים		11	אחוזי הניצול משתנים באופן משמעותי בין התוכניות השונות, מ-49% עד 72%. המצביע על ניצול חלקי של המשאבים	א. מומלץ לבחון מדוע חלק מהתוכניות מנוצלות בשיעור בינוני ולשקול הערכה מחדש של הצרכים בשטח והתאמת התקציב או שיפור היישום ב. יש לבדוק אם קיימים חסמים המונעים ניצול מלא של התקציבים. ג. נדרשת בחינה של יעילות התוכניות ואפקטיביות השירותים הניתנים לאזרחים הוותיקים	בשל המלחמה ניכר כי חסרים שלושה חודשי פעילות.
2	מבנה ארגוני		13	לביקורת נמסר כי היה פורום שנסגר לפני כשנתיים.	מומלץ לבחון הקמת ועדות/פורומים לקיום מעקב ודיון בנושא	עד לשנת 2022 פעל במועצה פורום בהובלת עו"ס אזרח ותיק ורכזת התנדבות. ההחלטת לסגור את הפורום התקבלה הן משיקולים מקצועיים המתייחסים לצורך בהתאמת הפורום למשימות

מס'	נושא	סעיף	עמ'	ממצאים	המלצות	תגובת המבוקר
						<p>החדשות בתחום האזרחים הוותיקים וכן סביב חילופי גברי. בשנת 2025 הוקם פורום חדש לגמלאים צעירים אשר כולל הכשרה ויזמות קהילתית. הפורום משמש כבסיס לוועדת ותיקים מועצתית.</p>
3	יועץ לענייני אזרחים ותיקים	6	14	<p>1. יש לאשר מינוי במליאת הרשות. 2. יש להציג במליאה דיווח שנתי של היועץ בשנתיים האחרונות לא התקיים דיון מהותי בנוגע לתחום הזקנה. 4. ליועץ יש סמכויות ותפקידים רבים, חלקם מתקיימים במחלקות מקבילות ללא תכלול היועץ.</p>	<p>מומלץ לאשר את המינוי ולדאוג להצגת דיווח שנתי במליאה. יש לפעול לתכלול התחום תחת היועץ.</p>	<p>ההמלצה מקובלת ותישם.</p>
4	פעילות המחלקה	8.1	20	<p>1. השתתפות בסדנאות הכילה פחות מהצפוי. פחות מ 4% מהאוכלוסייה. 2. תוכנית העבודה פונה לפלח הגיל הבוגר שהינו קטן.</p>	<p>מומלץ לבחון צרכים ולפעול בהתאם לביקוש.</p>	<p>1. מספר המשתתפים בסדנאות הולך וגדל עם השנים וכן היקף ומגוון הסדנאות והקבוצות. במקביל יש</p>

מס'	נושא	סעיף	עמ'	ממצאים	המלצות	תגובת המבוקר
						<p>אירועי קהילה כמו ערב לדמנציה, תערוכות קהילתיות, ערב הוקרה וכדומה המגיעים להיקף רחב של משתתפים.</p> <p>2. אפ שישים נותנת מענה לאוכלוסייה הצעירה אך בפועל מגיעים גם גילים מבוגרים יותר</p>
	התנדבות בקהילה	8.2	22	<p>1. לא נמצאה התייחסות בנוהל לנושא ההכשרה. דבר העלול לפגוע באפקטיביות הפעילות ובשימור המתנדבים לאורך זמן.</p> <p>2. נמצא כי אין תכנית עבודה שנתית מסודרת הכוללת יעדים ומדדי הצלחה לפעילות ההתנדבותית.</p> <p>3. נדמה כי יש בעיקר נשים מתנדבות.</p>	<p>1. מומלץ להוסיף טופס פנייה להתנדבות על מנת להפוך את האתר לאינטראקטיבי יותר.</p> <p>2. מומלץ להרחיב את קהל המתנדבים גם לגברים ולהרחיב את מערך המתנדבים בכלל.</p> <p>3. מומלץ לפתח תכנית עבודה שנתית עם יעדים ברורים לקידום ושיפור מערך ההתנדבות בקהילה</p>	ההערה מתקבלת.
	הנגשת מידע	8.1	20	<p>המחלקה אינה פועלת באופן יזום להנגשת מידע ממשלתי לאוכלוסייה</p>	<p>מומלץ לפעול להנגשת מידע בפלטפורמות השונות.</p>	ההערה מתקבלת.

מס'	נושא	סעיף	עמ'	ממצאים	המלצות	תגובת המבוקר
	תוכנית UP60	8.5	28	השתתפות מועטה ביחס למספר התושבים.	מומלץ לבחון עלות תועלת וכן לבחון כפילות מענים. ככל שיוחלט על הצורך, יש לפעול להפצת הפעילויות.	שנת 2023 הייתה השנה הראשונה של התוכנית, אנו עוקבים כל העת אחר כמות המשתתפים והיא בעלייה מתמדת.
	מחלקת חינוך וחינוך משלים	8.7	30	1. לא קיימים קבוצות ייעודיות המנוהלות על ידי המועצה. באופן זה לא ניתן לדעת מה פורסם ולמי. 2. על פעילויות מסובסדות לשאת לוגו מועצה.	1. בכדי למנוע הצפת מידע, מומלץ לפתוח קבוצות לגיל השלישי בניהול מועצתי. 2. לאור מיעוט היישובים והצורך בהתייעלות כספית וחיסכון, מומלץ לפעול לפרסום פעילויות יישוביות גם ביישובים נוספים וליתר תושבי המועצה.	המועצה בשיתוף האשכול מגבשת פלטפורמה דיגיטלית ייעודית לגיל השלישי במסגרת MUNI100. בפלטפורמה ירוכז כל המידע הרלוונטי בהיבט אזורי ומועצתי יחד. בנוסף, היישובים תודרכו לפתוח ערוץ תקשורת ייעודי לגיל השלישי.
	סקר שביעות רצון	9	32	הסקר התבסס על בתי אב לפי התפלגות אוכלוסייה לפי גיל. דהיינו כ-75 איש מאוכלוסיית בני 55 ומעלה השיבו על הסקר. קבוצת הגיל מ-55 ומעלה מהווה היא קבוצה מגוונת בעלת צרכים ומאפיינים שונים. יש צורך בהתפלגות פנימי בתוך קבוצה	מומלץ לבצע סקר מכוון לאוכלוסייה זו תוך ביצוע ניתוח מעמיק המבוסס על פילוח גילאים מדויק.	במסגרת פעילות MUNI100 מתבצע תשאול תושבים במטרה של בירור צרכים. בנוסף, מתוכנן איוש תפקיד לריכוז כלל המידע והפעילות של הגיל השלישי במועצה.

מס'	נושא	סעיף	עמ'	ממצאים	המלצות	תגובת המבוקר
				זו לצורך הבנת הצרכים.		
	סיכום		33	כיום חסרה סינרגיה בין המחלקות על אף שיש ממשקים ומעבר מידע. יש צורך בגורם על שיתכלל את כל השירותים, מועד התקיימותם ומניעת התנגשויות, יעמוד על נחיצותם, ההשקעה הכספית הנדרשות והמקורות התקציביים לכך ויעמוד בקשר שוטף מול היישובים.	מומלץ לקדם את ועדת ההיגוי ולפעול לקידום מיפוי צרכים ורצונות ולהרחיב את המשתתפים בתוכניות המגוונות המוצעות	ההמלצה מקובלת. המועצה מקדמת מבנה ארגוני חדש לטובת האזרחים הוותיקים. לצורך כך יצאה המועצה למכרז לבעל תפקיד שירכז את כלל המידע והפעילות הנוגעת לאזרח הוותיק במועצה.

דו"ח 3/24

תיקון ליקויים

לשנת 2023

כללי

1. הביקורת הינה כלי לשיפור הניהול בארגון ולקידום החיסכון וההתייעלות.
2. אפקטיביות הביקורת נמדדת במידת ההפנמה של הגוף המבוקר ביישום המלצותיה, בהפקת לקחים ותיקון הליקויים באופן ובדרכים למניעת הישנותם של הליקויים בעתיד בין היתר, באמצעות נהלים ובקורות מתאימות וכדו'. כאשר בעצם קיום ביקורות המעקב יש משום תזכורת ודרבון נוסף של הנוגעים בדבר להשלים את תיקון הליקויים.
3. הטבלה המפורטת מטה, מציגה את רשימת הליקויים שנמצאו בעבודת הביקורת, לצד טיפול המחלקה בתיקון הליקויים ואת סטטוס התיקון במונחים כדלהלן: תוקן, לא תוקן או תוקן חלקית. סקירת נתוני בטבלה מעלה כי כ-50% מהליקויים מדווחים כ-"תוקן" והיתר בקטגוריות, "תוקן חלקית" או "לא תוקן".
4. קיום דיונים על ממצאי הביקורת, מסקנותיה והמלצותיה בלשכת מנכ"ל המועצה ומעקב רציף אחר תיקון ויישום, תורמים לשיפור התפקוד והניהול במועצה ולניצול יעיל של עבודת הביקורת.

מס'	נושא	סעיף	עמ'	ממצאים	המלצות	התייחסות מנמ"ר המועצה
1	מבנה ארגוני	4	9	<p>1. נקבע בהסכם כי המנמ"ר יקיים פגישות עבודה על בסיס שבועי עם בעלי התפקידים הרלוונטיים ברשות.</p> <p>נמצא כי לא התקיימו פגישות עבודה בהיקף האמור. פגישות העבודה נערכו בעיקר מול ספק המחשוב של המועצה (חברת נטקור) והסתפקו בעדכון מנהל הרכש לפי צורך.</p> <p>2. נמצא כי האשכול הכין תכנית אב מסודרת ומקיפה המחלוקת לעבודה לפי רבעונים. מבדיקת ביצוע המשימות נמצא כי קיימות עדיין משימות רבות שבביצוע ולא עמדו ביעדים.</p>	<p>מומלץ להנחות את איש הקשר במועצה לבצע מעקב צמוד בנושא.</p>	<p>1. תוקן-מתקיימות פגישות פרונטליות, שיחות וידאו (זום) ושיחות טלפון על בעלי תפקידים ברשות ועם חברת ה IT שמספקת שירותי מחשוב לרשות וגם עם חברת אבטחת המידע וספקי שירות נוספים.</p> <p>2. יטופל במסגרת תוכניות עבודה -משימות שטרם בוצעו יבוצעו בכפוף למשאבים ולאישור תקציבי של הרשות</p>
2	התקשרות	5	10	<p>1. דרישה מחברת המחשבים למינוי ממונה אבטחת מידע עלול להעמיד את החברה במצב של ניגוד עניינים בכך שעליה לבקר את פעולותיה שלה עצמה.</p> <p>2. מינוי זה לא הובא לידיעת מליאת המועצה</p>	<p>מומלץ למנות ממונה אבטחה כדין ולהביאו לידיעת המליאה.</p>	<p>1. ביצוע- במסגרת התקשרות של המועצה עם משכ"ל, במהלך חודש 25/80 מונה למועצה ממונה אבטחת מידע CISO וממונה על הגנת הפרטיות DPO</p> <p>2. לאחר מינוי שני הגורמים יעודכן בישיבת מליאה באוקטובר 2025 + כתבי מינוי.</p>

מס'	נושא	סעיף	עמ'	ממצאים	המלצות	התייחסות מנמר המועצה
3	רישום מאגרי מידע	6	11	<p>1. נמצא כי קיימים מאגרים חדשים ברשות אשר לא עודכנו ברשימת המאגרים בפנקס הרשם.</p> <p>2. שמות מנהלי המאגרים לא עודכנו.</p> <p>3. נמצא כי לא מונה כל גורם או בעל תפקיד במועצה שהוסמך לטפל בנושא ניהול מאגרי המידע.</p>	<p>1. מומלץ למנות עובד אשר יהיה אחראי על כל נושא ניהול מאגרי המידע ברשות.</p> <p>2. מומלץ לבצע תהליך עדכון גורף על כלל מאגרי המידע ברשות, וכן ביצוע בקרה שוטפת על נושא רישום ומיפוי מאגרי המידע, על מנת לוודא רלוונטיות המאגרים. בנוסף יש לבצע גריעת מאגרי מידע ישנים.</p> <p>3. מומלץ לגבות את ההליך בנוהל אשר יאסדר רישום מאגרים חדשים מיד עם הקמתה של מערכת חדשה הנחשבת מאגר חדש.</p>	<p>1. תוקן- דפנה מונתה להיות האחראית על נושא מאגרי המידע.</p> <p>2. במסגרת תפקידו של ממונה אבטחת המידע, לעשות סקירה על כל המאגרים הרשומים והלא רשומים ולבצע את הרישום שלהם ברשם המאגרים.</p> <p>3. הנושא טופל במסגרת תוכניות העבודה בנושא א. מידע וסייבר מול האחראי מהרשות ומול ה CISO + DPO. קיים נוהל.</p>
4	מנהלי מאגרי מידע	7	13	<p>1. לא נמצאו נהלי אבטחה של חברת המחשוב במועצה אשר מגדיר אזורי רגישים מבחינה טכנולוגית ומיהם בעלי התפקידים המורשים להיכנס לשם. מומלץ להגדיר וליישם אמצעי אבטחה פיזי במתחמים הללו.</p> <p>2. מבדיקת הביקורת עולה כי חדר השרת וארונות התקשורת</p>	<p>1. מומלץ לדרוש נהלי אבטחת מידע רלוונטיים מהמנמ"ר.</p> <p>2. מומלץ להגדיר וליישם אמצעי אבטחה פיזי במתחמים הללו.</p> <p>3. מומלץ לשקול לרכז את האחראיות לניהול מאגרי המידע במועצה תחת</p>	<p>1. בטיפול – ממונה אבטחת מידע יבצע מיפוי של הנהלים הקיימים, ויבצע להם תיקוף, נהלים שלא קיימים ירשמו במסגרת תוכנית העבודה.</p> <p>2. יטופל במסגרת תוכניות עבודה: יבוצע סקר אתר ע"י ממונה אבטחת המידע בחדרי השרתים והתקשורת בשיתוף עם נציג חברת</p>

מס'	נושא	סעיף	עמ'	ממצאים	המלצות	התייחסות מנמר המועצה
				<p>פתוחים -האחד מכיל מכונת צילום והשני חומרי ניקוי/אחסנה .</p> <p>3. נמסר לביקורת כי למספר אנשים יש מפתח כולל לחברת הניקיון.</p> <p>4. למנהלי המאגרים אין את הידע הטכני הנדרש על מנת לבצע את בקרות אבטחת המידע הנדרשות מתקנות חוק הגנת הפרטיות .</p> <p>5. לא בוצעו הדרכות פרונטאליות למנהלי המאגרים, אשר בהם יפורט חובתם ואחריותם כמנהלי מאגרים, והפעולות הנדרשות מהם מתוקף תפקיד זה</p>	<p>גורם יחיד, בעל ידע טכני, והתמצאות בניהול אבטחת מידע שיבצע את כל הבקרות הנדרשות ממנהל מאגר, על פי התקנות לחוק הפרטיות</p>	<p>ה IT וממונה בטחון של הרשות במטרה לזהות איזה אמצעי אבטחה והגנה קיימים, וליישם מנגנוני אבטחה נוספים בהתאם לצורך.</p> <p>3. בהמשך לסעיף 2 נדרוש ממונה על הביטחון לצמצם ככל וניתן את הגישה לחדרים הרגישים כולל החלפת מנגנוני נעילה של הדלתות.</p> <p>4. יטופל במסגרת תוכניות העבודה : קיום הדרכות לבעלי/ מנהלי מאגרים</p> <p>5. יטופל במסגרת תוכניות העבודה : קיום הדרכות לבעלי/ מנהלי מאגרים</p>
5	שמירת סודיות	8	14	<p>1. עובדי המועצה לא עברו בשנים האחרונות הדרכה אודות שמירה על חסיון המידע.</p> <p>2. לא קיים נוהל מנחה לעובדים בדרישות חוק הגנת הפרטיות.</p> <p>3. לא נמצא מסמך הרשאות או הגבלות גישה למאגרי המידע במועצה. כמו כן, לא נמצאו חתימות שמירה על סודיות לבעלי הרשאות הגישה</p>	<p>1. לקיים הדרכה רוחבית לכלל עובדי הרשות הבאים במגע עם מאגרי מידע רגישים ע"י גורם חיצוני מומחה בתחום.</p> <p>2. יש לקיים הדרכה לכלל מנהלי המאגרים המוסמכים, בה תוצגנה חובותיהם כמנהל מאגר ע"י גורם חיצוני מומחה בתחום מומלץ כי</p>	<p>1. יטופל במסגרת תוכניות העבודה : קיום הדרכות והגברת מודעות עובדים לכלל העובדים ברשות.</p> <p>2. יטופל במסגרת תוכניות העבודה : קיום הדרכות לבעלי/ מנהלי מאגרים</p> <p>3. יטופל במסגרת תוכניות עבודה – כתיבת נהלים והנחיות ע"י ה CISO+DPO</p>

מס'	נושא	סעיף	עמ'	ממצאים	המלצות	התייחסות מנמר המועצה
				או התייחסות לעזיבת עובד. 4. נוהל אירוע אבטחת מידע וסייבר קובע כי ועדת היגוי המורכבת ממנכל, גזבר, מנהל רכש, מנמ"ר, ממונה אבטחת מידע ומנהלת מש"א הינו פורום הנהלה ובו ידונו אירועי אבטחה. מהביקורת עולה כי הפורום לא התכנס מעולם ולא קבע נהלי עבודה	הדרכות אלה תהיינה פרונטאליות אשר תאפשרנה קבלת משוב והפניית שאלות. 3. יש לגבש נוהל ייעודי לנושא חוק הגנת הפרטיות וניהול המאגרים אשר יכלול את כל דרישות החוק. 4. יש לוודא קיום הוראות נוהל אירוע אבטחת מידע וסייבר	
6	מינוי מחזיקי מאגרים חיצוניים	9	16	נמצא כי לא מונו מחזיקי מאגרים חיצוניים, וכי לא הוצבו בפניהם דרישות אבטחת מידע	1. מומלץ למנות מחזיקי מאגר חיצוניים ולהסמיכם, כמו כן לעדכן את פרטיהם בפנקס הרשם. 2. מומלץ להציב לכל מחזיק מאגר מידע חיצוני דרישות אבטחת מידע בהן הוא נדרש לעמוד	1. יטופל במסגרת מיפוי ספקים חיצוניים ע"י ה CISO וביצעו מינוי של מחזיקי מאגרים חיצוניים. 2. יטופל ע"י ממונה אבטחת המידע במסגרת ניהול ספקים חיצוניים ובדיקות עליהם.
7	סקרי אבטחת מידע	10	17	1. בשנת 2022 בוצע סקר אבטחת מידע. לא נמסר אם בוצע סקר אבטחת מידע תשתיתיים, סקר חדירה או סקר הפרדת תפקידים וכן	1. מומלץ לבצע באופן תקופתי סקרי אבטחת מידע, סקרי חדירה וסקרי הפרדת תפקידים תקופתיים למערכות המידע	1. יטופל במסגרת תוכניות עבודה – סקרים ומבדקים, ע"י ממונה אבטחת המידע בשיתוף פעולה עם חברת ה IT 2. יטופל במסגרת תוכניות עבודה ע"י ממונה אבטחת

מס'	נושא	סעיף	עמ'	ממצאים	המלצות	התייחסות מנמר המועצה
				לא נמסרו לביקורת תוצאות הסקר. 2. לא בוצעו סקרי ספקים בה נסקרים מגוון נושאי אבטחת מידע המנוהלים בשגרה ע"י הספק.	במועצה ע"י גורם חיצוני בלתי תלוי, אחת ל-18 חודש. 2. מומלץ לבצע ביקורות ספק תקופתיות, בהן ייסקרו מגוון נושאי אבטחת מידע, לכל מחזיקי המאגרים החיצוניים.	המידע מיפוי ספקים חיצוניים.
8	מאגר מצלמות מועצתי	11	20	1. קיימת רשימה של בעלי ההרשאות לצפייה במאגר הצילומים. ישנה עובדת הפורשת ויש להסירה מהרשימות. 2. תיק המצלמה אינו מפורסם באתר המועצה. 3. לא קיים סעיף בנוהל המגדיר את תהליך קבלת ו/או מסירת מידע ממאגר המצלמות המועצה, ואת המורשים לבצע פעולות אלו. 4. השילוט בבניין המועצה הינו קטן במיוחד ומצוי במקום גבוה שאין העין מבחינה בו. 5. נוהל מצלמות מצוי באתר בעמוד שכרגע אינו מעודכן	1. מומלץ לצמצם ככל הניתן את רשימת עובדים זו, ולאפשר רק לעובדים הנדרשים למאגר זה מתוקף תפקידם. 2. מומלץ לפרסם את תיק המצלמה באתר המועצה יחד עם הנוהל המפורסם. 3. מומלץ להגדיר סעיף בנוהל שיקבע באופן ברור את הגורם המורשה למסירת וקבלת מידע ממאגר המצלמות המועצה, ואת הליך בקשת ומסירת המידע הנ"ל.	1. על הגורם שמחזיק ברשימה זו לטייב את רשימת המורשים אחת לחודש, ולעדכן הרשאות צפייה בהתאם- תוקן 2. נמצא בתוכנית העבודה של ה DPO. 3. תוקן 4. תוקן 5. תוקן

התייחסות מנמר המועצה	המלצות	ממצאים	עמ'	סעיף	נושא	מס'
	<p>4. מומלץ להגדיל את השילוט ולתלות במקום ברור.</p> <p>5. מומלץ לדאוג לעדכון עמוד הנהלים באתר המועצה בהקדם.</p>					

דוח מס' 2 מערכת מוקד לניהול פניות-CRM

מס	נושא	סעיף	עמ'	ממצאים	המלצות	תיקון ליקויים
1	התקשרויות	5	31	<p>1. על פי סעיף 5.3 בנהל הרכש המועצתי יש להמציא פרוטוקול החלטה פנימי הקובע את הספק הזוכה בכל התקשרות שבין 10,000-20,000 ש"ח.</p> <p>לא נמצא פרוטוקול החלטה פנימי המכריז על התקשרות עם חברת "כל יכול".</p> <p>2. על פי סכום הממוצע השנתי ולאור העובדה כי מדובר בהתקשרות לטווח ארוך, נדמה כי התקשרות זו עוברת את הסכום של 30,000 ₪ לאחר תקופה של כשנה וחצי של שירות-עובדה הדורשת כינוס ועדת רכש לדיון וקבלת החלטות. הביקורת מצאה כי לא התכנסה ועדת רכש. להמלצת הביקורת יש לכנסה כעת.</p> <p>3. החתימה נעשתה על גבי הצעת המחיר אשר הציעה חבילה בסיסית בלבד ללא מידע על חבילות אחרות. לאור כמות הדקות</p>	<p>1. מומלץ לחדד נהלי רכש ולבחון לעומק הצעות התקשרות לטווח ארוך.</p> <p>2. מומלץ לנהל מעקב צמוד אחר חשבוניות לתשלום ולבקש דוחות חודשיים מהספק.</p>	תוקן

		<p>החודשית, יש לבחון חבילות נוספות ולבחון הוזלת עלויות.</p> <p>4. בתחילת המלחמה (10/23), ולצורך מענה מהיר ויעיל לתושב ביקש ראש המועצה להרחיב את שעות המענה הטלפוני גם מעבר לשעות העבודה הרגילות בעלות נוספת קבועה בסך 59 ש"ח וכן עלות בגין דקות שימוש.</p> <p>מבדיקת הביקורת עלה כי השירות עדיין פעיל ויש לבחון את נחיצותו ולפעול לפי המסקנות (נכון לחשבונית ינואר 24).</p> <p>5. כמו כן, הביקורת ביקשה לבחון פלט חודשי של זמני שיחות שניתן להן מענה באמצעות החברה ובעיקר את שעות המענה לצורך ביצוע השוואה בין שעות עבודה לשעות שמעבר לשעות העבודה. מבדיקת פלט השיחות לחודשים נובמבר-דצמבר, נראה כי לא נעשה שימוש בשירות לילה כלל, אף שהוצג חיוב. בהמלצת הביקורת</p>				
--	--	--	--	--	--	--

		המחלקה פנתה לקבלת החזר.				
2	מכרז לניהול מוקד	6	31	<p>למרות כותרת המכרז נמצא כי העובדת משמשת כיום בפועל בתפקיד רחב יותר של קידום דיגיטלי של הרשות לרבות הקמה תפעול וניהול של אתרי אינטרנט למועצה וליישובים וכן הקמת מערכת CRM ותוכנות אחרות כמו שועל ו-GIS.</p> <p>לאור הגדלת היקף התפקיד, יש צורך במסמך תיאור תפקיד מותאם להגדרת התפקיד החדש.</p> <p>הביקורת לא מצאה מסמך תיאור תפקיד לכל אחד מן התפקידים כאמור.</p>	<p>הוחלט על קבלת השירות במיקור חוץ.</p> <p>מומלץ להפיק מסמך הגדרת תפקיד מעודכנת.</p>	<p>הוחלט על קבלת השירות במיקור חוץ.</p>
3	אמנת שירות	7	33	<p>1. אמנת השירות המפורסמת באתר האינטרנט של המועצה מכילה את החלק הראשון בלבד של אמנת השירות- החלק ההצהרתי אך מחוסרת החלק האופרטיבי.</p> <p>2. תוכנת המוקד CRM מכילה זמני מענה SLA מפורטים, אך אלו לא מפורסמים לציבור.</p>	<p>1. מומלץ לנסח חלק אופרטיבי לאמנה ולפרסם את זמני ה-SLA.</p> <p>2. מומלץ להעלות על הכתב נוהל עבודה במוקד לרבות בנושא המעבר משיגרה לחירום</p>	<p>1. אמנת השירות עודכנה ומפורסמת באתר המועצה.</p> <p>2. לאור תחלופה של בעלי תפקידים שעיקר הפעילות ב-CRM נמצאת תחת ניהולם, איננו מפרסמים בשלב זה את ה-SLA.</p> <p>צפי לפרסום – בעוד חצי שנה.</p> <p>3. התנהלות המוקד במעבר משיגרה לחירום מפורטת בנוהל עבודה</p>

<p>במוקד בזמן חירום ומאויישת על ידי עובדים ומתנדבים במקביל למוקד הטלפוני החיצוני.</p>		<p>3. בנוסף ולשאלת הביקורת, לא קיים נוהל עבודה במוקד מלבד זמני מענה. (מעקב ובקרה, מענה בזמן חירום, מענה בשבת/חג וניהול הידע/סטטיסטיקה) 4. לא נמצאה התייחסות במעבר משגרה לשעת חירום אשר מפרטת את התנהלות המוקד בשעת החירום. לדוגמא הגדלת שעות מענה טלפוני שבוצע בתחילת מלחמת "חרבות ברזל", מענה מהיר יותר או קדימות בהתייחסות לנושאים מסוימים וכיוצ"ב.</p>				
<p>תוקן</p>	<p>לצרכי נוהל הידע והסקת מסקנות, מומלץ להקפיד על ניתוב פניות לקטגוריה ההשתייכות שלהם ולהעבירם למחלקה הרלוונטית</p>	<p>68 פניות נרשמו בקטגוריה "ללא מחלקה"- עיון מדוקדק בפניות אלו מעלה כי מרביתם משויכים לחינוך המשלים בתחום החוגים והיתר שוב לתחום התאורה.</p>	<p>36</p>	<p>9.1</p>	<p>עיבוד מידע- התפלגות לפי נושאים</p>	<p>4</p>
<p>תוקן</p>	<p>1. מומלץ לבחון התפלגות ספציפית בפניות של המושב. 2. מומלץ להקפיד על מעקב וסימון בתוכנה לצורך</p>	<p>היות והיישוב גבעת ברנר הינו הגדול מבין יישובי המועצה, נצפו אצלו מירב הפניות 26.3%. אף שמספר הפניות מהיישוב בית אלעזרי מצוי קרוב אליו מאד</p>	<p>37</p>	<p>9.2</p>	<p>התפלגות לפי יישובים</p>	<p>5</p>

	דיוק צרכים והסקת מסקנות.	עם 23.3% מהפניות למחצית גודל אוכלוסייה. ב. כ-15% מהפונים לא סימנו את היישוב בו הם מתגוררים (מסומן בקטגוריה- "ללא יישוב"). בדיקת הפניות מעלה כי מרביתם פנו בנושא חוגים . לדעת הביקורת , מעקב וסימון בתוכנה יביא לניתוח מדויק יותר של צרכים והסקת מסקנות לאוכלוסיות הישובים השונות.				
6	התפלגות לפי מקורות	המקור העיקרי לפניות תושבים הוא המוקד. מאחר שהמוקד הינו שירות בתשלום והמועצה חורגת מחבילת השיחות, מומלץ לשווק לציבור ביתר שאת את אפליקציית הווטסאפ כפלטפורמה חילופית נוחה ומועדפת.	38	9.3		
7	התפלגות לפי חודשים	1.חודשי מאי ויוני היו הפעילים ביותר בשנת 2023. 2. עיון מדוקדק מעלה כי נצפה ריכוז גבוה של פניות בנושא חשמל ותאורה	39	9.4		
	אפליקציית הווטסאפ שווקה לציבור בעבר ונעשה בה שימוש ע"י תושבים רבים. מבוצעים ויבוצעו מהלכי שיווק נוספים באופן תדיר לקידום השימוש בווטסאפ כערוץ לפתיחת פניות. (הטמעת הקישור לווטסאפ בפלטפורמות דיגיטליות שונות כגון חשבונית דיגיטלית, פרסום ערוץ הווטסאפ בערוצי המדיה המועצתיים).	מומלץ לשווק לציבור ביתר שאת את אפליקציית הווטסאפ כפלטפורמה חילופית נוחה ומועדפת.				
	תוקן	מומלץ לבחון עלייה פתאומית בפניות ולוודא נכונות הנתונים וטיפול בצרכים.				

		<p>בחודשים אלו (36% ו-23% בהתאמה) אשר גרם לעליה כוללת בכמות הפניות הרשומות-גרף.</p> <p>3. בנוסף בחודש יוני היו פניו רבות בנושא אשפה וניקיון (32% מהפניות בקטגוריה)</p>				
<p>בשל תקלה טכנית שתוקנה נצפתה כמות חריגה של קריות מזו שהיתה בפועל. תוקן.</p>	<p>נתון זה הינו בערבון מוגבל שכן אינו כולל את הפניות שנסגרו באמצעות מנהל המערכת בסטטוס מרובה. ואשר לא ידועה כמותן. מומלץ לוודא אמיתות נתונים לקראת שנה הבאה.</p>	<p>כ-16% (634 פניות) מכלל הפניות למועצה חרגו מתקן זמני המענה. כאשר חודש מאי כאמור מכיל את מרבית החריגה-179 פניות, בנושא החשמל והתאורה.</p> <p>הביקורת תעיר כי מדובר על מספרים נמוכים ביותר (במיוחד אם לא נחשב את נושא החשמל) המעידים על מחויבות של עובדי המעצה לעמוד ב-SLA שנקבע ולתת שירות איכותי ויעיל לתושבים.</p>	42	9.5	<p>עמידה בזמני תקן</p>	8
<p>תוקן</p>	<p>מומלץ</p>	<p>1. קיימות קטגוריות כפולות - "דיווחים ופניות - חרבות ברזל" ו- "דיווחים ופניות - מבצע חרבות ברזל". וכן קטגורית גבייה נמצאת גם בתוך יחידות המועצה.</p> <p>2. לדעת הביקורת פילוח כזה יוצר עיוות נתונים. באופן</p>	43	9.6	<p>חלוקה למחלקות</p>	9

		<p>שהדוחות המופקים מהמערכת משקפים חלוקה לנושאים באותה מחלקה בנפרד ולא לנושאים שונים אך תחת כותרת המחלקה הרלוונטית.</p> <p>3. בקטגורית גבייה כשהיא נמצאת בתפריט הראשי, פנו 311 פניות בעוד בקטגוריה המוסתרת פנו 14 בלבד. הביקורת תפנה את תשומת הלב למקרה בוחר זה לבעייתיות הגישה למחלקות "המוסטרות".</p>				
<p>תוקן .</p>	<p>1. מומלץ לעדכן את המערכת בהתאם להודעות מנהלת משאבי אנוש על סיום תפקידי עובדים וסגירת הרשאות הכניסה למערכת.</p> <p>2. מומלץ לגבש נוהל בהתאם</p> <p>3. מומלץ כי אחת לרבעון תבוצע בחינה של פניות התושבים בנושאים השונים ויבחנו מגמות ושינויים בהתאם לתחומים השונים</p> <p>4. סקר שביעות רצון הינו כלי בסיסי המאפשר בקרה על הטיפול בפניות התושבים ועל שיפורים שיש להכניס</p>	<p>1. נצפו מקרים מהם היה קושי ללמוד על מעמד הטיפול בפניות. נצפו חלק מהפניות שבהן הסתיים הטיפול אך נרשמו כ"פניות פתוחות" או "ממתינות להפניה מחדש".</p> <p>סטטוס זה עוצר את מרוץ שעון זמן התקן ומהווה מכשול ביצירת דו"ח נאמן למציאות.</p> <p>2. בשל טעות בתוכנה, פניות שנסגרו על ידי ה-ADMIN בסטטוס מרובה, חסרו את ציון מועד</p>	<p>44</p>	<p>9.7</p>	<p>דוחות מערכת</p>	<p>10</p>

	<p>בו. הביקורת ממליצה על שימוש בכלי זה. לחילופין מומלץ לבחון ולדגום תקופתית באופן אקראי פניות תושבים אשר נפתחו במערכת, לבחינת רשמת השירות ושביעות הרצון של התושבים.</p>	<p>הסגירה ובכך הושמט ציון החריגה בזמנים המהווה השלכה גם לדוח המסכם. 3. נמצא כי המטפלים לא הקפידו למסור את מלוא המידע במערכת הממוחשבת על תוצאת הטיפול והסתפקו במילה "טופל". מתן מידע נוסף יכול להועיל לניתוח נתונים עתידיים. 4. נמצאו מספר עובדים שסיימו את עבודתם במועצה אך עדיין רשומים פעילים כמשתמשים באתר.</p>				
--	---	--	--	--	--	--

**הוראות החוק בנושא
הביקורת הפנימית במועצה**

א. הבסיס החוקי לביקורת הפנימית במועצה

א. סקירה היסטורית

הביקורת הפנימית בעיריות, במועצות המקומיות ובמועצות האזוריות (להלן - הרשויות המקומיות) מושתתת על החובה שנקבעה בפקודת העיריות [נוסח חדש] (להלן - פקודת העיריות או הפקודה) להעסיק בכל עירייה מבקר עירייה, ועל החובה שנקבעה בפקודת המועצות המקומיות [נוסח חדש] (להלן - פקודת המועצות המקומיות) להעסיק בכל מועצה מקומית ומועצה אזורית מבקר פנימי לביצוע עבודת הביקורת. הוראות פקודת העיריות, פקודת המועצות המקומיות וצו המועצות המקומיות (א), התשי"א-1950 (להלן - צו המועצות המקומיות), מסדירות את מעמד המבקר ברשות המקומית ואת תפקידיו (להלן - החקיקה).

עיריות

עיריות חויבו למנות מבקר עירייה במשרה חלקית לראשונה בשנת 1971. בתחילה חלה החובה רק על עיריות שמספר תושביהן עולה על 30,000 ובשנת 1978 הוחלה החובה על כל העיריות. מאז שנת 1995 כל עירייה חייבת - על פי הוראות סעיף 167(ב) לפקודת העיריות - להעסיק מבקר עירייה במשרה מלאה.

מועצות מקומיות

מאז שנת 1997, באמצעות תיקון בצו המועצות המקומיות, הוחלה חובת מינוי מבקר גם על מועצות מקומיות. ההוראות שחלו על מבקר המועצה המקומית היו דומות, אך לא זהות, להוראות החלות על מבקר מועצה.

מועצות אזוריות

בתאריך 10/4/2007 התקבל תיקון תשס"ז (2) לפקודת המועצות המקומיות (סעיף 13ה) המחייב גם את המועצות האזוריות למנות מבקר פנימי. התיקון נכנס לתוקף ביום 8/1/2008. על פי התיקון לפקודת

המועצות המקומיות, הוחלו רוב ההוראות החלות על מבקר העירייה גם על מבקרי המועצות המקומיות והמועצות האזוריות בשינויים המחויבים.

מטרת התיקון הינה לקבוע בהסדר חקיקה ראשי את החובה למנות מבקר פנימי וועדה לענייני ביקורת בכל סוגי הרשויות המקומיות, כך שההסדר שייקבע יהיה אחיד אך מותאם לאופיין המיוחד של המועצות המקומיות והאזוריות וייקבעו בו הסדרים שונים בעניינים המצדיקים זאת.

ב. סעיפי החוק

התיקון הורה על החלת סעיפים מפקודת העיריות על מועצות מקומיות לרבות מועצות אזוריות, להלן הסעיפים מפקודת העיריות :

סעיף 167(ב)-(ד)

חובת מינוי מבקר, תנאי כשירות למינוי מבקר, סייגים למינוי מבקר וכיו"ב.

סעיף 167 א

סמכות הממונה על המחוז למנות מבקר במקום בו המועצה אינה ממלאת את חובתה למינוי מבקר.

סעיף 170א(א)-(ד)

תפקידי המבקר, החלת הביקורת על גופים המתוקצבים על ידי הרשות המקומית, תכנית עבודה שנתית של המבקר, שיקול דעתו של המבקר לקביעת דרכי ביצוע הביקורת.

סעיף 170ב

חובת המצאת מסמכים ומסירת מידע למבקר

סעיף 170ג

חובת הגשת דוח על ידי המבקר, תכניו ומועד הגשתו ומסירתו לגורמים המפורטים בסעיף, וכן הליכים האמורים להתבצע בעקבות הגשתו – הכול לפי סעיף זה.

סעיף 170ג1

קביעה כי דוחות המבקר או כל מסמך אחר שהכין המבקר לצורך מילוי תפקידו לא ישמשו ראיה בכל הליך משפטי למעט הליך משמעותי.

סעיף 334א

קביעת עבירה פלילית למפרסם דוח ביקורת או חלקו או תכניו תוך הפרת סעיף 170ג(1) או תנאי בהיתר שניתן לו לפי סעיף זה.

לוח זמנים לתהליך דוח הביקורת השנתי של המועצה

